

AKÜRD DİPLOMAT

www.Diplomat-kurdi.com

Nº 28 (139), 17 - 23 Oktyabr, Cotmeh sal 2011
Ji meha şûbatê sala 2003-a tê weşandin

Həftəlik İctimai-siyasi qəzet
Rojnama heftename civakî û sîyasi

Qiyməti,
Hêjaye 40 qəpik

Bilirsən, nə etmiş kürdlər bir zaman?
Qurtarmış İslami çox ağır dardan!

Qədim Avropanın xaçpərəstləri,
Yüz illər sindirmiş göy məscidləri.

Müsəlman keçmişin öyrənsə əgər,
Kurdün dərgahına daim baş əyər.

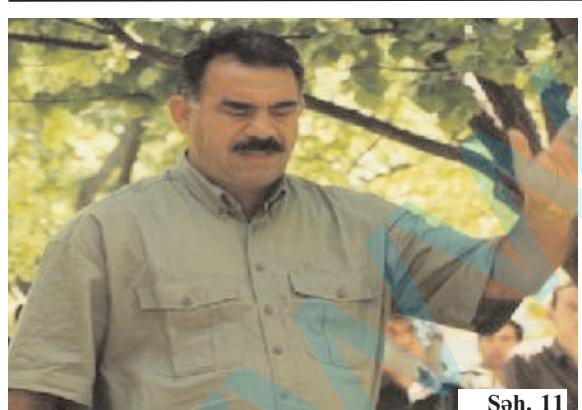
Səbahəddin Eloğlu

İlham Əliyev İtaliya-Azerbaycan parlamentlərarası dostluq qrupunun rəhbəri, senator xanım Rossana Boldinini qəbul etmişdir

Нечирван Барзани вновь станет премьером?

Брат Абдуллы Оджалана распространял заявление лидера Рабочей партии Курдистана

Çocuklarımız sahipsiz değil

Prezident Adminstrasiyasında PKK-nı kim himayə edir?

“Rojhat-Laçın”ın sədri Cümşüd Nuriyevə cavab verdi

AZƏRBAYCANDA BU DA OLACAQMIS

Kurd deputati Türkiyəyə meydan oxudu

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və xanımı Mehriban Əliyeva Forumun açılış mərasimində və birinci plenar iclasında iştirak etmişlər.

Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumu ən geniş humanitar əməkdaşlıq məsələlərinin müzakirə edildiyi nüfuzlu bir məkandır. Mədəniyyətlər, sivilizasiyalar və konfessiyalar arasında zəngin əməkdaşlıq ənənələri olan Azərbaycan bu formatda tədbirlərin keçirilməsi üçün ideal yerdır. Forumun keçirilməsi haqqında qərar 2010-cu ilin yanvarında Bakıda keçirilən Humanitar Əməkdaşlıq üzrə Birinci Azərbaycan-Rusiya Forumunda qəbul edilmişdir.

Forumun işində 20-dən çox ölkənin və nüfuzlu beynəlxalq təşkilatların nümayəndələri, o cümlədən mədəniyyət və incəsənət xadimləri, aparıcı kütüvə informasiya vasitələrinin rəhbərləri, ictimai xadimlər iştirak edirlər.

Dövlət başçısı Forumun açılışında nitq söylədi.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin nitqi

- Hörmətli qonaqlar!

Hörmətli xanımlar və cənablar, əziz dostlar!

Mən sizin hamınıizi Azərbaycanda salamlayıram. Azərbaycana xoş gəlmisiniz.

Bu gün və sabah Bakıda çox əlamətdar Forum işləyəcəkdir. Forumda gəlmiş bütün qonaqlar bizim əziz qonaqlarımızdır. Əminəm ki, bu iki gün ərzində Forum çərçivəsində aparılacaq fikir mübadiləsi, səslənəcək təkliflər humanitar sahədə əməkdaşlığın daha da dərinləşməsinə xidmət göstərəcəkdir.

Deyə bilərəm ki, Bakı Birinci Beynəlxalq Humanitar Forumunun keçirilməsi ilə bağlı təşəbbüsü Rusiya və Azərbaycan ziyalıları irəli sürmüslər. Rusiya və Azərbaycan rəhbərliyi də bu təşəbbüsü dəstəkləmişlər. Deyə bilərəm ki, ölkəmizdə son illər ərzində mütəmadi qaydada humanitar əməkdaşlığı dair beynəlxalq tədbirlər keçirilir. 2008-ci ildən Bakı Prosesi başlamışdır. Bakı Prosesinin təməli 2008-ci ildə qoyulmuşdur. O vaxt Bakıda Avropa Şurasına üzv Ölkələrin Mədəniyyət Nazirlerinin Toplantısına biz İslam Əməkdaşlığı Təşkilatının nümayəndələrini, nazirləri dəvət etmişdik və ilk dəfə olaraq birgə beynəlxalq tədbir keçirilmişdir. 2009-cu ildə isə İslam Əməkdaşlığı Təşkilatına üzv ölkələrin nazirlərinin Bakıda keçirilən toplantısına Avropa Şurası ölkələrinin nazirləri də dəvət edilmişdi. Yeni, artıq bu ənənə başlamışdı. 2010-cu ildə Bakıda Dünya Dinləri Liderlərinin Zirvə Görüşü keçirilmişdir və mən o tədbiri çox yaxşı xatırlayıram. Həm müzakirələr, eyni zamanda, qəbul edilmiş qərarlar sivilizasiyalararası dialogun möhkəmlənməsinə dəyərli töhfəsinə vermişdir. Keçən il isə, paytaxtımızda, eyni zamanda, digər beynəlxalq tədbirlər keçirilmişdir. Nəhayət, bu ilin aprel ayında Bakıda Mədəniyyətlərəsi Dialoq Forumunun keçirilməsi də əlamətdar hadisə kimi tarixdə qalmışdır. Yəni, bu, artıq gözəl ənənədir.

Mən ümid edirəm ki, bugünkü tədbir və ondan sonrakı görüşlər və Azərbaycanda keçiriləcək növbəti beynəlxalq forumlar arzularımızı reallığa əvvələcəkdir. Arzularımız ondan ibarətdir ki, bütün dünya xalqları, bütün ölkələr bir-biri ilə dəha da səmimi münasibətdə olsunlar, qarşılıqlı anlaşma daha da dərinləşsin, beynəlxalq əməkdaşlıq üçün daha da əlverişli şərait yaradılsın.

Təsadüfi deyil ki, bütün bu tədbirlər, humanitar sahədə aparılan islahatlar Azərbaycanın adı ilə bağlıdır. Çünkü əsrlər boyu Azərbaycanda müxtəlif mədəniyyətlərə mənsub olan xalqlar ailə kimi yaşamışlar. Bütün dövr-

Bakıda, "Gülüstan" sarayında "XXI əsr: ümidi lər və çağırışlar" devizi ilə Beynəlxalq Humanitar Forum keçirilmişdir

lərdə Azərbaycanda hökm sürən ictimai-siyasi quruluşdan asılı olma-yaraq, bütün xalqlar bir ailə kimi yaşışmışlar. Heç vaxt Azərbaycanda milli, yaxud dini zəmində heç bir qarşidurma, anlaşılmazlıq olmamışdır. Heç vaxt ayrı-seçkiləyə yol verilməmişdir və bu gün müstəqil Azərbaycan bu ənənələre sadıqdır.

Hesab edirəm, bizim təcrübəmiz eyani şəkildə göstərir ki, müxtəlif mədəniyyətlərə, müxtəlif dinlərə mənsub olan xalqlar məhrəbanlıq, sülh, əməkdaşlıq şəraitində yaşaya bilərlər. Yəni, ölkəmizdə bu səpkidə keçirilən tədbirlərin ənənəvi xarakter alması təbiidir və mən çox şadam ki, dəvətimizi qəbul edib Forumda isti-

olmasayıd, Azərbaycanın bu sahədəki təcrübəsi maraq doğurmazdı.

Bakı prosesi 2008-ci ildən bu günə qədər uğurla inkişaf edir. Əminəm ki, növbəti illərdə bu proses çərçivəsində eləvə tədbirlərin keçirilməsi bizim işimizə böyük dəstək olacaqdır.

Bizim ölkədə bütövlükde bütün dövrlərdə humanitar sahəyə çox böyük diqqət göstərilmişdir. Bu gün də bu sahə hökumətimiz üçün prioritet sahədir. Azərbaycanda elmin, tehsilin inkişafı, səhiyyə, mədəniyyət, idman sahələrində yaşanan inkişaf bütövlükde humanitar sektorun inkişafına xidmət

Yoxsulluq şəraitində yaşayanların sayı son 7 ilde Azərbaycanda 5 dəfə, yəni 500 faiz aşağı düşməkdir. Bu onun neticəsidir ki, dediyim kimi, biz maddi resursları insan kapitalına çeviririk. Gələcəkde de humanitar sahədə çox ciddi addımlar atla-caqdır. Ancaq bütün müsbət meyillərə yanaşı, humanitar sahədə çətinliklər də vardır. Bizim ən böyük çətinliyimiz ondan ibarətdir ki, Azərbaycanın beynəlxalq birlik tərəfindən tanılmış torpaqları uzun illərdir işğal altındadır. Bu, böyük humanitar fəlakətdir. Bir milyon Azərbaycan vətəndaşı öz doğma torpağında qaçqın, məcburi köçküň şəraitində yaşayır. Azərbaycana qarşı etnik təmizləme siyaseti aparılmışdır və Ermənistanın işğalçı siyaseti Azərbaycana böyük zərbələr vurmuşdur. Azərbaycana həm maddi ziyan, həm mənəvi zərbələr vurulmuşdur.

Biz ümid edirik ki, yaxın geləcəkdə bu münaqışə həllini tapacaq, Azərbaycanın beynəlxalq birlik tərəfindən tanınan ərazi bütövlüyü bərpə ediləcəkdir. Bunu etmək üçün hüquqi zəmin kifayət qədər güclüdür. BMT Təhlükəsizlik Şurasının 4 qətnaməsi vardır və orada göstərilir ki, erməni silahlı qüvvələri Azərbaycan torpaqlarından qeyd-şərtsiz çıxarılmalıdır. BMT-nin Baş Məclisi qətnamə qəbul etmişdir. Avropa Parlamenti, İslam Əməkdaşlığı Təşkilatı, Avropa Şurası, ATƏT, yeni bütün beynəlxalq təşkilatlar bizim mövqeyimizi gücləndirərək münaqışa ilə bağlı çox dəyərli qərarlar və qətnamələr qəbul etmişlər. Ancaq əfsuslar olsun ki, bu qərarların həyata keçirilməsi hələ mümkün olmamışdır. Yenə də deyirəm, bütün çətinliklərə bərabər, bu, böyük humanitar fəlakət idi. Çünkü adambaşına düşən qaçqınlar sayına görə, əfsuslar olsun ki, Azərbaycan dünyada birinci yerdir.

Bu münaqışə tezliklə son qoyulmalıdır və vətəndaşlarımız doğma torpaqlarına qayitmalıdır. Bu onların hüququndur, elementar hüququndur. Nəhayət, ədalət bərpə edilməlidir. Son illər ərzində Azərbaycanda bütün sahələrdə yaşanan inkişaf əlbette ki, bizi həm ruhlandıır, eyni zamanda, məsuliyyətimizi də artırır. Bu gün regional işlərdə Azərbaycan tərəfindən irəli sürülen təşəbbüsler nəinki ölkəmiz üçün, bölge üçün böyük əhəmiyyət daşıyır. İqtisadi və siyasi təşəbbüslerimiz bir məqsədi güdür: ilk növbədə, Azərbaycan xalqı daha yaxşı yaşasın. Digər tərəfdən, qonşuluqda yaşayan insanlar daim əlaqədə olsunlar. Buzim regional təşəbbüslerimizin məqsədi ondan ibarətdir ki, qonşu ölkələrlə əlaqələrimizi daha da gücləndirək. Bu gün bu, belədir. Azərbaycanın qonşuları ilə çox səmimi və konstruktiv münasibətləri mövcuddur. Bütün dünya ölkələri ilə münasibətlərimiz çox sağlam zəmində qurulmuşdur. Bu münasibətlər dəstəli, tərəfdəli münasibətləridir, bərabərhüquqlu münasibətlərdir. Bu il biz müstəqilliyimiz iyirmi illik yubileyini qeyd edirik. İyirmi il ərzində ölkəmiz böyük yol keçmişdir. Bu gün toplaşdırımız bu Forumun Azərbaycanda keçirilməsi, bütün dünyadan tanınmış və hörməti ictimai xadimlərin Forumda iştirakı mənim sözlərimin təsdiqidir.

Bizim hər birimiz - ictimai xadimlər, siyasetçilər, cəmiyyətdə nüfuz sahibləri olan insanlar çalışmalıyıq, elə etməliyik ki, gələcəkdə xalqlararası əlaqələr daha da

güclənsin. Buna böyük ehtiyac vardır. Bu, sadəcə olaraq bir şurə deyildir. Sadəcə olaraq indi dəbdə olan ifadələr deyildir. Bu, zərurətdir. Biz bunu ölkəmizdə görürük. Əger Azərbaycanda milli zəmində, dini zəmində hər hansı bir xoşagelmez hal olsaydı, bu, ölkəmiz üçün böyük bir fəlakət olardı. Bizim həm dövlət siyasetimiz, eyni zamanda, cəmiyyətdə mövcud olan ab-hava və cəmiyyətdən gələn siyasi sıfarı onu diktə edir ki, biz bu məsələlərə daim diqqət göstərməliyik, siyasetimizi inamlı və müvəffəqiyətlə ireli aparmalıyıq. Bu gün dünyada multikulturalizm haqqında kifayət qədər geniş diskussiyalar aparılır. Forumun mövzularından biri də məhz multikulturalizmdir. Bu, təbiiidir. Çünkü son illər ərzində bu məsələ ilə bağlı müxtəlif səpkidə disskusiyalar aparılır. Deyə bilərəm ki, bir anlayış, bir termin kimi, multikulturalizm nisbətən yeni bir ifadədir. Ancaq biz Azərbaycanda əsrlər boyu multikulturalizm şəraitində yaşışmışıq. Həyatımız, xüsusile son iyirmi il ərzində müstəqil ölkə kimi təcrübəmiz göstərir ki, multikulturalizm əzəməti gələcəyi vardır. Biz bunu tam əminliklə deyirik. Nəinki Azərbaycanda, bir çox ölkələrdə və qonşu ölkələrdə multikulturalizm böyük ənənələri vardır. Ona görə, bu gün multikulturalizmi şübhə altına qoyma, yaxud onun ifası haqqında danışmaq hesab edirəm ki, həm yersizdir, həm zərərlidir. Çünkü multikulturalizmin alternativi yoxdur.

Multikulturalizmin alternativi özünütəciddir. Mən inanıram ki, iyirmi birinci əsrde, qloballaşan dünyada hər hansı bir siyasi qüvvə özünütəcridi siyasetini aparmağa cəhd etsin. Bu yol heç bir yerə aparmır. Multikulturalizmin dəyərləri, əsasları möhkəmləndirilməlidir. Multikulturalizm başqa xalqın nümayəndəsinə hörmət, başqa dinə hörmətdir. Öz dininə hörmət başlayır. Multikulturalizm ayrı-seçkiliyə yol vermir, əksinə bütün xalqları birleşdirir. Eyni zamanda, hər bir ölkənin öz qaydaları, öz ənənələri vardır. Hər bir insan - həm ölkənin vətəndaşı, həm ölkəyə gələn qonaq, əlbəttə ki, o qaydalara, o ənənələrə hörmətlə yanaşmalıdır. Mən əminəm ki, bu amillerin sintezi nəticəsində bu gün müxtəlif dairələrdə multikulturalizmə bağlı səslənən bədbin fikirlər aradan götürülecekdir. Buzim bu gün keçirdiyimiz Forum multikulturalizmin təsdiqidir, onun təntənəsidir.

Əziz dostlar, bu gün və sabah müzakirələr zamanı əlbəttə ki, çox dəyərli fikirlər səslənəcəkdir. Əminəm ki, bu fikirlər ümumi işimizə öz töhfəsini verəcəkdir. Mən bir daha sizi Azərbaycanda ürkədən salamlayıram. Mən çox şadam ki, Birinci Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumu bu gün işinə başlayır. Əminəm ki, Forumun doğrudan da çox ciddi nəticələri, gözəl qərarları olacaqdır. Eyni zamanda, Bakı və Azərbaycan ilə tanış olmaq üçün sizə yaxşı imkanlar yaradılacaqdır. Azərbaycana ilk dəfə gələn qonaqlar şəhərimizlə tanış olacaqlar. Yəqin ki, bu gün Azərbaycan haqqında, Azərbaycanda yaşanan inkişaf haqqında sizin özünüzün də təessüratlarınız olacaqdır.

Mən Forumun təşkilində iştirak etmiş, bu təşəbbüsü irəli sürmüvəfət və dəstəkləmiş bütün insanlara minnədarlığı bildirmek isteyirəm.

Forumun işinə ugurlar arzu-layıram.

Sağ olun.

rak edən görkəmli ictimai xadimlər bu gün bizim qonaqlarımızdır. Əminəm ki, Forum çərçivəsində aparılan diskussiyalar, yaradılacaq temaslar bizi daha da six birləşdirəcəkdir. İndiki zəmanədə, qloballaşan dünyada bələ tədbirlərin keçirilməsinin çox böyük əhəmiyyəti vardır.

Azərbaycanın coğrafi vəziyyəti təbii ki, ölkənin inkişafına da təsirini göstərmişdir. Azərbaycan o ölkədir ki, burada mədəniyyətlər, sivilizasiyalar görüşür, birləşir. Buzim gücümüz birliliyimizdədir. Milli və dini müxtəlifliyimiz bizim gücümüzü daha da artırır. Azərbaycan coxmillətlə və coxkonfessiyali bir ölkədir. Bütün dinlərin nümayəndələri bərabər hüquq malikdir. Bütün dini abidələr dövlət tərəfindən qorunur, bərpə edilir və eyni zamanda, tikilir. Ölkəmizdə müstəqillik dövründə yaşanan sabitlik və dostluq abhavası əlbəttə ki, bu gün Azərbaycanın regional ölkə kimi daha da gücləndirir.

Ölkəmizdə aparılan bütün islahatlar - istər siyasi, istə iqtisadi islahatlar bir məqsədi güldür ki, Azərbaycan vətəndaşları daha da yaxşı yaşasınlar, Azərbaycan öz gücünü artırırsı və bunu etmək üçün təkə iqtisadi islahatların aparılması kifayət deyildir. Buzim etmək üçün cəmiyyətdə çox sağlam iqlim olmalıdır. Buzim etmək üçün əlbəttə ki, Azərbaycanda bütün xalqlar həmişə olduğu kimi, məhrəbanlıq və əməkdaşlıq şəraitində yaşamasıdır.

Azərbaycanın tarixi və keçmişər ki, bunu etmək mümkündür. Bu gün Azərbaycan müstəqil ölkə kimi həm Avropa Şurasının, həm de İslam Əməkdaşlığı Təşkilatının üzvüdür. Azərbaycan nadir ölkələrdəndir ki, her iki təşkilatda üzvdür və eyni zamanda, feal üzvdür. Sivilizasiyaları, dünya dillərini birleşdirmək, əməkdaşlığı dərinləşdirmək üçün hesab edirəm ki, bizim ölkə kifayət qədər böyük səylər göstərir. Ən önləmisi ondan ibarətdir ki, bu səylər öz nəticəsini verməkdədir. Çünkü əgər belə

göstərir. Bu sahələr üzrə ölkədə konkret programlar vardır. Programlar icra edilir. Bu sahədən qərəbədə də prioritət olacaq və biz çalışacaq ki, nəzərdə tutulan bütün vəzifələr uğurla icra edilsin. Humanitar sahə hər bir ölkə üçün çox vacibdir. Əlbəttə, humanitar sahəyə dəha da böyük diqqət göstərmək üçün ölkənin maliyyə imkanları da olmalıdır. Müstəqilliyimiz ilk illərində biz böyük çətinliklər içərisində yaşışmışıq. Azərbaycanda hem iqtisadi, hem siyasi böhran yaşandı. Ola bilə ki, 90-ci illərin əvvəllərində bu sahəyə lazımi dərəcədə diqqət göstərilmədi. Ona görə yox ki, bu diqqətdən kənardə qalmışdır. Ona görə ki, maliyyə imkanları yox idi. Bu gün Azərbaycan dünya miqyasında iqtisadi cəhətdən ən sürətlə inkişaf edən ölkədir. Humanitar sahənin inkişafı əlbəttə ki, bizim üçün prioritətdir. Bu sahənin inkişaf etdirmek üçün bizi də imkanlar vardır. Sirr deyil və hamımız yaxşı bilirik ki, ölkənin geləcəyini və uğurlu inkişafını təmin edən təbii resurslar deyil, humanitar amıldır. Ona görə Azərbaycanda təhsil, elmə qoyulan sərməyə öz nəticəsini verir və verəcəkdir. Bir neçə il bundan əvvəl əriyi sürülən, "qara qızıl"ı insan kapitalına çevirək tezisi artıq bu gün reallıqdır. Minlərlə Azərbaycan gənci dünyanın aparıcı ali məktəblərində təhsil alır. Azərbaycanda təhsil sahəsində aparılan islahatlar əminəm ki, yaxın gelecekdə daha da yaxşı nəticələrə getirib çıxaracaqdır. Bununla bərabər, elmin inkişafı, gəncləri elmə cəlb etmək üçün konkret programlar icra edilir. Bu yaxınlarda qəbul edilmiş "Azərbaycan gəncliyi 2011-2015-ci illərdə" Dövlət Programının icrası da bu məqsədi güdür.

Bu gün və gelecekdə ölkələrin uğurlu inkişafını müəyyən edən elmi-texniki tərəqqidir. Buzim üstünlüyü ondan ibar

"Rojhat-Laçın" kurd gənclər təşkilatının sədri Nicat Cəbrayılov politoloq Cümşüd Nuriyevin onun barəsində səsləndirdiyi fikirlərə cavab yazıb.

Həmin cavabı diqqətinizə çatdırırıq.

Mən, Nicat Cəbrayılov mətbuatda Cümşüd Nuriyevin açıqlamalarına baxdım, həqiqətən də adamda gülüş doğurur bu cəfəngiyat fikirlər. Görəsən Cümşüd Nuriyev hansı faktla məni vətən xainliyində ittiham edir?

Demək istəyirəm ki, irqindən, dilindən, dinin asılı olmayıaraq Azərbaycan vətəndaşı olan, bu ölkənin çörəyini yeyib, bu Vətənə xəyanət edir, ondan şərəfsizi yoxdur.

xainliyində ittiham edirsiniz. Bəs gör bunu hansıa Kurd ziyalısı etsə necə olardı?

Bir də Cümşüd Nuriyevin sözlərində belə çıxır ki, işlətdiyim təhqiqramız "qudurğan" ifadəyə görə niyə Kurd xalqının ziyalıları yox, sən ortaya atılsan? Demək istəyirəm ki, bu haqda mən bir neçə Kurd ziyalısı ilə danışdım. Onlar isə cavab verməyi səviyyə baxımından özlərinə sığışdırmadılar ve mənim cavab verməyimi daha məqsədə uyğun sayıdalar.

Cümşüd Nuriyev məni siyasetdə piyadaya bənzədir. Soruşmaq istəyirəm: Bəs özü nədir? Bəlkə şahdır? Mən onun mətbuatda əvvəlki çıxışlarına

da əhalinin siyahıya alınmasına baxmağı tövsiyə eləyirəm.

Və mən yene də Cümşüd Nuriyev Ulu Önder Heydər Əliyevin bu kəlamını xatırlatmaq istəyirəm. "Hər bir xalqın milli mənsubiyəti onun qürur mənbəyidir". Gəlin heç bir xalqın milli mənsubiyəti olan qurur mənbəyiyle oynamayaq. "Cənab" Cümşüd Nuriyev!

Cümşüd Nuriyev məni İlham Əliyev hakimiyyətinə xəyanətdə ittiham edir! Demək istəyirəm ki, mən və mənim mənsub olduğum millətin Azərbaycan dövlətinə, dövlətçiliyinə və İlham Əliyev hakimiyyətinə sadıqlıymız göz qabağındadır. Sən və sənin kimilər buna ləkə yaxa bilməzlər. Şəxsən mən

"Rojhat-Laçın"ın sədri Cümşüd Nuriyevə cavab verdi

nəzər yetirdim. O parlamentdə 20-yə yaxın təmiz Kurd deputat, nazir, nazir müavinlərinin olduğunu deyr.

Zəhmət olmasa deyin görək, o saydıqın deputatlardan biri Milli Məclisdə digər azsaylı milletləri təmsil edən deputatlardan biri kimi Kurd xalqını təmsil etdiyini desin.

Digər bir tərəfdən Cümşüd Nuriyev iddia edir ki, bu işin arxasında hakimiyyətdə olan bir qrup Kurd və yarımkürd olan adamlar çıxacaq. Əgər cəsarətin çatırsa, bu adamların kimliyini de və bu dediklərini isbat et. O iddia edir ki, bu planın arxasında 2015-ci ildə Azərbaycanda Kurd dövləti yaratmaq planı dayanır. Və deyir ki, mən hələ 2000-ci ildə mətbuatı açıqlamamda Rusyanın Yaroslav vilayətində bu planın hazırlanlığını demişdim. Onda belə çıxır ki, Cümşüd Nuriyev bu planın hazırlanmasında şəxsən iştirak edib, ya da Cümşüd Nuriyev politoloq yox, kəşfiyyatçı imiş. Sonra da o Azərbaycanda Kürdlerin sayı barəsində cəfəng bəyanat səsənləndirib. Mən ona 1938-ci ildə Zəngəzur qəzası-

İlham Əliyev cənablarına Azərbaycanda rəqib olacaq siyasetçi görmürəm. Mən bu sözləri tərif naminə demirəm, bu danılmaz faktdır.

Mən gələcək fəaliyyətimdə, bunu hər zaman deyirəm və təşkilatın nizamnaməsində də qeyd etmişəm. Əsas məqsədlərimdən biri Qarabağ və Xocalı faciəsini dünyada mövcud olan Kurd diasporası və təşkilatları vasitəsi ilə dünya ictimaiyyətinə çatdırmaqdır. Amma çox təssüflər olsun ki, maddi çatışmamazlıq üzündən bu gün təşkilatın fəaliyyət göstərməsi üçün bir ofis də yoxdur. Cümşüd Nuriyev iddia etdiyi kimi əger mənə daxildən və xaricdən dəstək olsayıdı, yəqin bu gün 5 mərtəbəli bir ofisim olardı.

Və sonda mən ona mətbuat vasitəsi ilə demək istəyirəm ki, gel hər ikimiz mətbuat qarşısına çıxaq. O işlətdiyin cəfəng fikirlərini – mətbuat qarşısında da işlət və şəxsən mənim özümdən də cavabını al. Əgər cəsarətin çatırsa və dediyin sözlərin arxasındasansa.

redaksiyadan

Yalan eşitməmişdik, bu dərəcədə yox. Görəsən, "Xural" qəzetinin baş redaktoru başda olmaqla, əməkdaşlarının içinde bir nəfər də olsun ağlı başında olan varmı?

Əgər olmuş olsayıdı, bu dərəcədə ağ bir tərəfə qalsın, qara yalanı yazmazdılardır və Azərbaycan Milli Təhlükəsizlik Nazirliyinə, eləcə də, Prezident Administrasiyasına şər və böhtən atmazdılardır. Hələ biz Tahir Süleymanı və Nicat Bakır haqqında yazılıan yalanları demirik. Güman edirik ki, insan olan şəxs yalan danışmaqla öz ləyaqətini taptalamaz.

Prezident Administrasiyasında PKK-nı kim himayə edir?

İraqa gedən Tahir Süleymani həbsdən kim xilas etdi?

Dünən redaksiyamız maraqlı bir məlumat daxil olub. Məlumat Azərbaycanda nəşr olunan və etnik azlıqların qəzeti olan «Diplomat»ın baş redaktorunun həbsdən azad edilməsi haqda idi. Mötebər mənəbə bildirir ki, bir neçə gün əvvəl Milli Təhlükəsizlik Nazirliyinin sərhəd xidməti üzrə əməkdaşlarının keçirdiyi əməliyyat nəticəsində «Diplomat»ın baş redaktoru Tahir Süleyman həbs edilib. Məlumatlara əsasən, MTN-nin keçirdiyi bu əməliyyat Prezident Administrasiyasından edilən bir telefon zəngi ilə durdurulub.

Xəbərə görə, Tahir Süleyman həbs edilərkən tek olmayıb. Bildirilir ki, Azərbaycan-Gürcüstan sərhəddində keçirilən əməliyyat zamanı T.Süleymanla yanaşı, ROJHAT-LAÇIN kurd gənclər təşkilatının sədri Nicat Cəbrayılov da olub. Qeyd edək ki, Nicat Cəbrayılov bir müddət əvvəl Bakıda keçirdiyi mətbuat konfransında guya Azərbaycanda yaşayan kürdlərin ciddi problemlərə qarşılaşdıqlarını iddia etmişdi. Bu gənc bir qədər də irəli gedərək Türkiyənin Böyük Millət Məclisindəki kurd deputatlarla müraciət ünvanlayaraq Azərbaycan hökumətinə təzyiqlər etməyi istəmişdi. Bundan başqa, N.Cəbrayılov Azərbaycanın sabiq millət vəkili Cümşüd Nuriyevə qarşı ağır ittihamlar səsləndirərək ondan PKK-ya yönəlik çıxışlarına son qyomasını tələb etmişdi.

Maraqlıdır ki, Tahir Süleymanla Nicat Cəbrayılovun sərhədə həbs edilməsi məsələsinə PA-dan müdaxilə edən məmurun kimliyi barədə dəqiq bilgilər açıqlanmış. Bu barədə informasiya verən mənəbə deyr ki, Gürcüstandan Türkiyəyə, oradan da İraqa keçmək istəyən bu iki şəksi MTN sərhədə həbs edib və cəmi 4 saatdan sonra sərbəst buraxmaq məcburiyyətində qalıb.

Mənəbə iddia edir ki, baş verən olayla bağlı olaraq MTN-dən prezident İlham Əliyevə şikayət də edilib.

Qeyd edək ki, T.Süleymanla N.Cəbrayılov avtobusla İraqa yollanmaq istəyirləmiş. Bu şəxslər adətən İraqa yollanır və orada kurd iqtidarının rəhbərləri ilə geniş müsahibələr dərc edirlər. Azərbaycanda kurd və Azərbaycan dillərində nəşr olunan qəzətə adətən İraqdan yazılan yazılar və müsahibələrə geniş yer ayrılır. Ölkənin yerli mətbuatı dəfələrlə «Diplomat»ın etnik separatizmle məşğul olması barədə yazılar yazsa da, Azərbaycanın hüquq-mühafizə orqanları hərəkətsizlik nümayiş etdirirdilər.

Görünür, bu da səbəbsiz deyilmiş. Daxil olan informasiyadan da görünür ki, «Diplomat»ın sahibini hakimiyyətin ən yüksək dairələrində himayə edənlər var. Hətta bu adamların hökmü MTN-nin əməliyyatını dayandırmağa da yetir.

Nə vaxta və hara qədər?

"Bu uşağı kimsə danışdırır"

Cümşüd Nuriyev: "Nicat Cəbrayılov üzr istəməlidir ki, bu ölkədə yaşayıb, bu millətə xəyanət edir"

"R O J H A T - LAÇIN" Kürd Gənclər Təşkilatının sədri kimi təqdim edilən Nicat Cəbrayılov politoloq Cümşüd Nuriyevin məhkəmə ilə hədələyib. O, mətbuatı açıqlamasında Cümşüd Nuriyevin kürdləri təhqir etdiyini bildirib: "C.Nuriyev deyib ki, kürdlərə burada hər şey verilib.

Başqa nəsə istəmək qdurğanlıqdır. Mən ona sonuncu xəbərdarlığını edirəm. Cümşüd Nuriyev ya mətbuatda kürdlərdən üzr istəsin, ya da onunla məhkəmədə danışacaqıq".

Cümşüd Nuriyev isə bununa bağlı "Şərq"ə açıqlamasında deyib ki, o heç vaxt kürdlər haqqında qdurğan ifadəsini işlətməyib: "O bu ifadəni haradan oxuyub mən bilmirəm. Amma Nicat kimilərə qdurğan demək olar. Çünkü nicatlar Azərbaycan cəmiyyətində kifayət qədər tolerantlıqla qəbul edilirlər və yaşayırlar. Buna baxmayaraq Azərbaycan milli mənafeyinə qarşı təbliğat işi aparırlar. Bu millətin görəyini yeyib, torpağında gəzəsən, sonradan da bu millətə meydən oxuyasan, bunun qdurğanlıqdan başqa adı yoxdur. Mən dəfələrə demisəm ki, kürd xalqına hörmətim var. Amma Azərbaycan kürd yox, türk dövlətidir. İndi Nicat kimi gənclər deyirlər ki, guya, Azərbaycanda kürdlərin hüquqları tapdalanır. Bu düzgün deyil axı. Kimsə deye bilməz ki, onların haqları tapdalanır. Sadəcə, onların elan etməsi ki, Azərbaycanda kürd sözünü demək mümkün deyil, bu qıcıq yaradır". C.Nuriyev güman edir ki, Türkiyədəki BDP kimi Azərbaycanda da onların güzli fəaliyyət göstərən bir partiyası ola bilər: "Ola bilsin, həmin şəxslər Nicat Cəbrayılovu danışdırırlar. Çünkü rayondan gələn gəncin belə yüksək provakator səviyyəsində yetişdirilməsi üçün vaxt lazımdır. Mən bilmirəm onun neçə yaşı var, kimdir. Amma Laçın camaatını da çox gözəl tanıyıram, onların da nəyə qadir olduğunu bilirəm. Mən yox, Nicat üzr istəməlidir ki, bu ölkədə yaşadığı halda bu millətə xəyanət etməye başlayır. Ona görə də Nicatın nə deməsi mənimcün əhəmiyyətli deyil. Mənim üçün acınacaqlı gələn odur ki, bu tip adamları mətbuatçılarının marağı nədir?" Azərbaycanda ağıllı, ziyalı, səviyyəli kürdlərin olduğunu qeyd edən politoloq vurğulayıb ki, onlar demirlər ki, kürdlərin hüquqları tapdanır, amma hansısa dünənki uşaq çıxıb kürd xalqının hüquqlarının müdafiəsindən danışır: "Nicat Cəbrayılova kürdlərin təmsilçiliyini kim verib? Laçından nə qədər kürd mənşəli adamlar var ki, onların eksriyyəti müraciətimdən sonra mənimlə görüşdü, söhbət apardı. Onlar da dedilər ki, bu uşağı kimsə danışdırır. İndi bunu kim danışdırır, özü bilər. Amma görünür ki, Nicat Cəbrayılov hələ siyasetdə piyadadır, primitiv yanaşmalarla gündəmə gəlmək istəyir". C.Nuriyev qeyd edib ki, ifadələrinə görə üzr istəmək fikri yoxdur: "N.Cəbrayılov məhkəməyə vermək istəyir, buyursun. Mənim heç nədən çəkindiyim yoxdur".

Anar, sherg.az

KÜRDLƏR CÜMŞÜD NURİYEVİ MƏHKƏMƏYƏ VERİR

ROJHAT-LAÇIN kürd gənclər təşkilatının sədri Nicat Cəbrayılov eks-deputat Cümşüd Nuriyevi məhkəmə ilə hədələyib. Modern.az saytına açıqlamasında N.Cəbrayılov Cümşüd Nuriyevin kürdləri təhqir etdiyini bildirib. Deyib ki, "kürdlərə burada hər şey verilib. Başqa nəsə istəmək qdurğanlıqdır".

Mən ona sonuncu xəbərdarlığını edirəm. Cümşüd Nuriyev ya mətbuatda kürdlərdən üzr istəsin, ya da onunla məhkəmədə danışacaqıq".

musavat.com

Kürdlər Cümşüd Nuriyevi məhkəmə ilə hədələdi

ROJHAT-LAÇIN kürd gənclər təşkilatının sədri Nicat Cəbrayılov eks-deputat Cümşüd Nuriyevi məhkəmə ilə hədələyib. Modern.az saytına açıqlamasında N.Cəbrayılov Cümşüd Nuriyevin kürdləri təhqir etdiyini bildirib. Deyib ki, "kürdlərə burada hər şey verilib. Başqa nəsə istəmək qdurğanlıqdır".

Mən ona sonuncu xəbərdarlığını edirəm. Cümşüd Nuriyev ya mətbuatda kürdlərdən üzr istəsin, ya da onunla məhkəmədə danışacaqıq".

Modern.az

AZƏRBAYCANDA BU DA OLACAQMIS

KÜRDLƏR KEŞMİŞ DEPUTATI MƏHKƏMƏYƏ VERİRLƏR

ROJHAT-LAÇIN kürd gənclər təşkilatının sədri Nicat Cəbrayılov eks-deputat Cümşüd Nuriyevi məhkəmə ilə hədələyib. Fçıqlamasında N.Cəbrayılov Cümşüd Nuriyevin kürdləri təhqir etdiyini bildirib. Deyib ki, "kürdlərə burada hər şey verilib. Başqa nəsə istəmək qdurğanlıqdır".

Mən ona sonuncu xəbərdarlığını edirəm. Cümşüd Nuriyev ya mətbuatda kürdlərdən üzr istəsin, ya da onunla məhkəmədə danışacaqıq".

dia.az

Kurd deputati Türkiyəyə m e y d a n o x u d u

Gültən Kışanak: «Bundan sonra bu torpaqlarda axan hər damla qanın sorumlusu Ərdoğandır»

Son günler Türkiyənin silahlı qüvvələri və xüsusi xidmət orqanları PKK-ya bağlılığı ilə əlaqədə suçu bilinən kürd əsilli vətəndaşları həbs edib. Türkiyənin kürdlər yaşayış bölgələrində keçirilən əməliyyatlarda bələdiyyə strukturlarında və başqa dövlət qurumlarında çalışan kürdlər də məsuliyyətə cəlb olunur. Son həbslər PKK-nın siyasi qanadı olan Barış və Demokratik Partiyasının kəskin etirazına səbəb olub. Adıçəkilən partiyanın başqanı yardımçısı, millet vəkili Gültən Kışanak «Bizim Yol»a açıqlamasında Türkiyədə baş verənləri dəyər-

ləndirib.

BDP-li millət vəkili bu həbslərin arxasında siyasi maraqların dayandığını deyib: «Biz problemləri məclisdə çözmək istədik. Amma görünən bu oldu ki, AKP iqtidarı bunu istəmir. Kürd xalqının sayı miyonlardır. Biz bir neçə min nəfərdən ibarət deyilik ki, öz keçmişiniz üstündən xətt çəkək. Bir xalq kimi haqqımızın tanınması üçün illərdir mücadilə veriririk. Bu gün isə Türkiyəni həbsxana məmləkətinə çeviriblər. Kürd xalqının heysiyyatı ile oynayırlar. Bundan sonra bu torpaqlarda axan hər damla qanın sorumlusu Rəcəb Tayyib Ərdoğandır. Hətta bu torpağa düşən hər canın qatılı də Ərdoğandır».

Tələblərinde haqlı olduğunu deyən G.Kışanak haqlarının tanınması üçün AKP ilə bazarlığa getməyəcəklərini və mübarizəni küçələrdə davam etdirəcəklərini deyib: «Kürd xalqının dili, mədəniyyəti bazarlıq mövzusu olmaz. Biz meydanlarda öz haqlarımızı qazanacaqıq. Baş nazir başqa ölkəyə gedərkən, orada yaşaan türklərə «dilinizi unutmayın» deyir. Bize gələndə isə «dilinizi unudun» deyir. Bun nə cür yanaşmadır?».

Pərviz

Öcalan'dan 3 Ay Sonra İlk Açıklama Geldi

Yaklaşık 7 aydır ailesi ve 3 aydır da avukatlarıyla görüşürəlmeyen PKK Lideri Abdullah Öcalan, kardeşi Mehmet Öcalan ile önceki gün gerçekleştirdiği görüşmedə önemli mesajlar verdi. Öcalan'ın, "Süreci biz tıkanmadık, hükümetin tavrına bağlı olarak kesilmiş durumda. Görüşmelerimizi keserek şantaj yapıyorlar ama söylediklerimizin arkasında duracağız" dediği öğrenildi.

PKK Lideri Ağabeyi Abdullah Öcalan ile yaptığı görüşmeye ilişkin ANF'ye bilgi veren Mehmet Öcalan, "Kendisiyle 7 aydır sonra görüşəbildik. Uzun bir süredir avukatları da görüşemiyor. Bütün bu durumun süreçələ alaklı olduğunu düşünüyorum. Durumun ciddiyetinin farkına varılması talep ediyor. Bu kanın durması için üzerine ne düşerse yapmaya hazır olduğunu belirtiyor" şeklinde konuştu.

SAĞLIK DURUMU İYİ

Sağlık, psikolojik ve fiziki durumun son derece iyi olduğunu belirten Öcalan, "Gördüğüm kadariyla gayet iyi gözüküyordu. Zaten çok ağır ve acıl bir probleminin olmadığını söyledi. Daha önce belirtmiş olduğu bazı problemlər devam ediyor. Herkəsten çok endişeli olduğunu söyledi. Kanın durması için üzerine düşəni yaptığını ve yapmaya da devam edeceğini söyledi." diye konuştu.

GÖRÜŞMELER DE KESİLDİ

Mehmet Öcalan'ın aktardıclarına göre PKK lideri şu ifadəleri kullandı: "Hükümet bütün bu durumdan siyasi rant sağlamaya çalışır. Bizimle olan görüşmeler

de uzun zamandır kesilmiş

durumda. Tabi bu da süreçələ bağlılı. Daha önce yaptığımız görüşmelerde süreci bir yere kadar getirmiştik. Ancak şu an itibarıyle tıkanmış durumda.

Görüşmelerin yeniden başlayıp başlamayacağı konusunda bir bilgi yok. Ancak başlaması durumda ben yine kanın ve ölümülerin durması için elimden geleni yapacağım. * Hem gerilla hem asker annelerinin gözüşəşini artıq durdurmak için hükümet ve devlet cesaretle yaklaşmalı. Ben bunun için elimden geleni yapmaya hazırlım. Kürtleri bu konsepte yok edemezler. İstedikleri kadar üstümüze geldiler, istedikleri kadar gelseler de Kürtleri bitiremeyecekler. Görüşmelerimizi keserek şantaj yapıyorlar. Bugüne kadar yaptığımız görüşmelerde söylediklerimin aynen arkasında duracağız" dedi.

dayım.

* Süreci biz tıkanmadık. Türk basını ve köşe yazarları bütün görüşmelerin bizden kaynaklı kesildiğini yazıyor. Süreci biz tıkanmadık. Yazarlar doğruları ve gerçekleri yazmalı. Bu yazdıklarının barışa bir katkısı yok. Artık barışa katkı sunacak şeyler yazsalar daha iyi olacak. Aksi durumun sürecin gelişmesine hiçbir faydası yok.

HÜCRE CEZASI YOK

* Avukatlar ve ailelerle görüşmelerin yeniden ne zaman başlayacağını bilmiyorum. Medyada hücre cezası aldığıma ilişkin şeysər yazılmış bu doğru değil. Ceza falan almadım. Ama görüşmeler hükümetin tavrına bağlı olarak kesilmiş durumda. Bütün həkimizə selam ve saygılarını gönderiyorum. Umutlu olsunlar. Kürtler kazanacaktır.

Kurmancî û Soranî : Du zarave yan du zimanê cuda?

Azad
Makûyî

Ziman: Mirov bi asayî raman, bîr û bawerî, hest, vîn û xwestekên xwe bi zimîn beyan dike ku bi du awayê devkî û nivîskî ye . Ew bi hevokan dirame û diaxive . Hevok jî koma ewan peyvan e ku bi awayê rast ên rîzmanî û mantiqî li kîleka hevdu bin heya ku bikarbin wateyeka durust pêk bînin . Ev yek jî yekîneyeka zimanî çedike .

Minak: Rizgar rîzefilmân dînihêre . (Hevok e , ji ber ku him jî hêla rîzmanî va him jî mantiqî va raste).

Balafirê Rizgar xwar . (Hevok e lê ne rast e , ji ber ku tenê jî hêla rîzmanî va rast e û ji hîla mantiqî van e rast e . Balafir mirovan naxwe)

Ziman û nîrînê heyî:

1- Nîrîna rîzmanî: Rêziman zimîn ew cureyî ku divê bibe lêvedikole û lêhûrbînî li ser dike . Rast û nerastbûna wê tîne berçav . Ji bo vê yekê jî, berhemên kilasîk,zargotinî (folklore) bingeh digire . Ji ber rewşa taybet a li ser zaraveyê zimanê Kurdî, nîrîna rîzmanî baştir e û pêşîya têkçûna zimîn û mudaxileyênebaş digire .

Minak :

Serokwezîr ûmza xwe avêt . Ev pey bi pey ji tirkî hatîye wergerandin bêyi ku bingeha zimanê armanc (Kurdîya Kurmancî) berçav bigire .

Di Kurdî da, mirov kevir,kuçik,... diavêje, ne îmzeyan . Îmze kirin yan jî wajû kirin durust e .

Hevoka yekem ne rast e . Ji ber ku wergera peyv bi peyv ji tirkî ye . Rêziman li gorî çavkanîyêen kilasîk îsbat dike ku Kurdîya wê ya rastîn ev e :

Serokwezîr ûmza kir/Serokwezîr wajû kir . (Durust)

2- Nîrîna zimannasî:

Zimannasî zimîn ew cureyî ku heye dinirxîne û li ser lêkolînan dike . Rêziman : Lêkolîna pergalîya besên ku zimanekî çedîkin ra rîzmanan dibêjin ku bixwe jî dibe çend besên jîrîn :

a- Avanasî yan zanista avayê (dengen) zimanekî (phonétique).

b- Peyvnasî yan zanista peyvan (lexicologie) .

c- Zagonê rîzepeyvan yan koma zagonê li bara rol û peywendîyê peyvan di hevokê da (syntaxe) .

Peyvnasî bixwe jî dibe çend besên wekî rîxtasî (morphologie) ,bilêvkirin, rînîvîs (ortographe), rîşenâsî (etymologie), watenasî (Sémantique) .

Mirov dikare li bara mijarên jîrîn yeko yeko pirtûkan binivise û rîya pêşveçûnen rastîn ên zimanî jî bo zimanê Kurdî vebike, wê demê rastî ji hesatîrîyê dûr dikeve û tê holê . Ew dem mirov dikare bibêje ka zimanek çiqasî dewlemend e yan na .

Ev demek e ku li bara zimanê pîvankî, yekbûna alfabet, fermî û nefer-mîtiyê,dijberîya axêverên hin zaraveyan hember hin ên din, ... tenûr

germ e û hin nîqaş têne kirin . Ev yek bû hokarekê ku ez ji xwe bipirsim gelo Kurdî ziman e ? Gelo Kurmancî û Soranî her du jî Kurdî ne ? Gelo Kurmancî û Soranî du zimanê cuda ne ? ...

Ez li ser vê pirsa dawîn rawestiyam ji bo ku bibêjim eger her du zaraveyê zimanekî ne (rewşa ewan a heyî ne ya berî hezaran sal), pes pêwîst e alfabetîyaka yekgirtî ji bo ewan weki zimanekî yek hebe, eger du zimanê cuda ne, pêwîst nake li ser yekbûna alfabet nîqaş bibin . Wê demê divê Kurmancî jî wekî zimanê Tikemenan, Asûriyan, ... li Başûrê Kurdistanê bê nasîn û qedexeya li ser wî bê rakirin . Em ê vê yekê bi awayekî zanistî bi hevdu ra bikolin û di dawîyî da wekî dadwerekî encamê bigirin .

Cudayê zimanî yên Kurmancî û Soranî

1- Cinsê peyvan

Di Kurmancî da her peyvek an mî ye jî nîr . Ev taybetmendî di gelek zimanê din wekî firesî da jî heye .

Mal: Ev male min e (These are my properties/Ev darayîya min e, pereyê min in, ...)

(nîr)

Ev mala min e (This is my house/home/Ev xanî/derbanê mine).

(mî)

Di Soranî da wekî farisî mî û nîrbûna peyvan tuneye .

2- Cînavê Kiryar

Di Kurmancî da ji bo piranîya demêniha û bê cînavê kiryar (ez,tu,ew,em,hûn,ew(an) têne û sa piranîya demêni borî (min,to,wî,wê,me.we,ew(an) bikar têne .

Kurmancî: Ez dibînim . Min dît .

Soranî: Min debînim . Min bînîm

Di Soranî da ji bo hemû deman (min,to,ew,ême,êwe,ewan) bikar têne .

3- Dem

Him hejmar û him jî bingeha deman di Kurmancî û Soranî da ji hevdu cuda ye .

Minak: Dema bê di Kurmancî da wiha çê dibe (navdîr/ cînavê kiryar + ê/yê/dê + bi+rîşa lêker+paşpirtik

Kurmancî :

Ez ê/dê Kurdî binivîsim, tu yê/dê Kurdî binivîsi,Ew yê/dê Kurdî binivîse,em ê/dê Kurdî binivîsin, hûn ê/dê Kurdî binivîsin, ew(an) ê/dê Kurdî binivîsin (Dema bê) .

Ez Kurdî dinivîsim, tu Kurdî dinivîsî,ew Kurdî dinivîse, em Kurdî dinivîsin,hûn Kurdî dinivîsin,ew(an) Kurdî dinivîsin (dema niha) .

Soranî :

Min Kurdî denûsim,to Kurdî denûsî,ew Kurdî denûsê,ême Kurdî denûsîn,êwe Kurdî denûsîn,ewan Kurdî denûsîn (dema niha) .

Min Kurdî denûsim,to Kurdî denûsî,ew Kurdî denûsê,ême Kurdî denûsîn,êwe Kurdî denûsîn,ewan Kurdî denûsîn (dema niha) .

4- Zincara hevnişînî

Di her zimanekî da peyv li gorzagoneka taybet li rex hevdu radiwest-

in û eger wisan nebe hevok durust nebe .

Minak: I always ask them to speak Kurdish at home . (Ez herdem ji ewan dixwazim di mala xwe da bi Kurdî biaxivin) .

Zincara hevnişînîya herî sade ya înglisî div ê hevokê da ev e :

Cînav (navdîr) + hokera dubare + lêker + têrker + hokera awa + cih + hokera dem

Eger mirov bibêje : to speak at home ask I them alaways .

Ev ne rast e , ji ber ku jidûhev rîzbûna peyvan divê li gor zagonê zincîra hevnişînîya înglisî be û tenê hevoka yekem durust e .

Ev zincîr di hemû zimanan da wekhev nîne û nîşaneka cudayîya zimanan e .

Je leur ai demandé de parler Kurde chez eux . (Kurmancî : Min ji ewan xwest di mala xwe da bi Kurdî biaxivin / Soranî : Min dawam lewan lêkirdin le malewe bi Kurdî qise bikin)

Zincara hevnişînîya herî sade ya firesî div ê hevokê da ev e :

Navdîr (cînav) + têrker neyekser + lêker + têrkera yekser + hokera cih

Ev zincîr, wekî di hevokên jorîn da jî diyar e , di Kurmancî û Soranî da jî ji hevdu cuda ne) .

Minakek din :

Ez herdem ji ewan daxwaz dikim li mala xwe da bi Kurdî biaxivin .

Cînavê kiryar + hokera dem + daçek + cînavê têrker + lêker + hokera cih + lêkera kesandî ya duduyan .

Emin pêyan delêne hemîse le malîyan digel mindalekanîyan kurdi qise bikin .

Cînavê kiryar + daçek û cînavê têrker + lêker + hokera dem + hokera cih + daçek + têrker + lêkera duduyan .

5- Kesandina lêker

Awayê konayî (ergative) di Kurmancî da heye lê di Soranî da tuneye .

Kurmancî:

Min zarok dît . (I saw the child / J'ai vu l'enfant)

Min du zarok dîtin . (I saw two children / J'ai vu deux enfants)

Soranî:

Min mindalim bînî . (I saw the child / J'ai vu l'enfant)

Min du mindalim bînî . (I saw two children / J'ai vu deux enfants)

6- Diyar û nedîyar

Ez pirtûkê dixwînim (diyar) .(I read the book/Je lis le livre.)

Pirtûk tê xwendin (nedîyar) . (The book is read./Le livre est lu .)

Min pirtûkê dexwênimewe (diyar). (I read the book./Je lis le livre.)

Pirtûk dexwêndirêtew (nedîyar). (The book is read./Le livre est lu.)

Encam

Ne kurmancî ji Soranî sertir e ne jî Soranî ji Kurmancî . Her du jî di cihê xwe da xwedî rîz in . Her du jî du zimanê cuda ne lê bingeh û çavkanîya ewan yek e (wekî digel farsî) . Sepandina tiştekî bi navê zimanê yekgirtî ne zanistî û ne jî li gor dilê gelê Kurd e . Bi cihê qexekirina perwerdeya Kurmancî li Başûr divê rîya pêşveçûna wê vebibe .

Wezîrê Karê derve yê Iraqê Xoşyar Zebarî hat Stanbolê

Xoşyar Zebarî, vê sibê hate Stanbolê û piştî nîvôr jî dê derbasî Ankara yê bibe û bi wezîrê derve yê Tirkîye Ahmet Davutoğlu re hevdîtinekê pêk bîne .

Turk: Em gelê xwe di nava destê sîstemê de nahêlin

Hevserok ê KCD'ê Ahmet Turk ku niha dewleta Tirkîye hewldana betalkirina parlementeriya wî di Kongreyê a Enqereyê de axivî û got ku ew ê gelê xwe di nava destê sîstemê de nehêlin .

Turk da dayarkirin ku divê ew xeta hevpar ya tekoşîna Tirkîye biafirin . Her wiha Turk bal kişand ser kar û xebatên xwe û got ku, heta niha ya dikev ser milên wan bi cih neanîne û got jî ku, niha canêwan di bin xakê de ne û hevalên wan jî di zîndana de ne . Turk dîsa got ku, em hene, zîndan me bi rî ve dibin û ev yek jîbo gelan şermek mezin e .

Demîrtaş: Ev hemû operasyon yê AKP ne

Serokê BDP'ê Selahedîn Demîrtaş di axîvitina xwe ya di 2'ye'mîn kongre ya rêxistina Edana de, bi şêwazek tund ser AKP' de çû .

Demîrtaş got ku, ti têkiliya van hemû operasyonan bi dozger, dagdehan re nîne, ev hemû operasyon yekser girêdayî AKP'ê ne . Demîrtaş wiha axivî "Me berpirsê siyasetê dibînîn, lê ji aliyeke din ve dixwazin operasyonên bi navê KCK'ê dîkin veguhêzin doza girtina partîye . Me tucaran girtina yek partîye neparastiye . Lê, yê wek me, heta îro hemû partîyen siyasî hatine girtin, careke din hewldana girtina tevgereke siyasî tê kirin, ev berdewamiya înakar û zîlma 30 sala ye . Baş bizanîn, ger careke din doza girtina partîye bê vekirin, ev Serokwezîr Erdogan hemû ferman dane ." Her wiha Demîrtaş operasyonên tê kirin bi operasyonên Erdogan bi navkir .

Ala Kurdistanê Xaneqîn xemiland

Li bajarê Xaneqîn xemiland mezin ya xelkî hate rîkxistin û têde zêdebarî daxwaza çakasazîyan 2 alên mezin ên

Kurdistanê hatin bilind kirin . Li gorî malperên li Başûr îro êvarê ku roja cîhanî ya dijî siyasetê liberalîzm e, li bajarê Xaneqîn xemiland mezin ya xelkî hate rîkxistin û têde zêdebarî daxwaza çakasazîyan 2 alên mezin yê Kurdistanê ku her yek ji wan 26 metir bû hatin bilind kirin .

Li bajarê Efrînê di xwepêşdanê de mîlet hate girtin

Duh (14-10-2011) di xwepêşdana mîletê bajarê Efrînê de, hêzîn ewlekari yê rejîma Sûriyê êrîşe xwepêşdêran kiribûn û di encamê de çar kes

ji ber lêdanê û êşkencikirinê birîndar bibûn, her weha bi dehan kes hatibûn girtin .

Li dû xezalekê

PKK: Her derê Kurdistanê xaka me ye

Yek ji berdevkêne Partiya Karkerên Kurdistanê (PKK) Ferhan Omer, di bersiva daxuyaniyê hikûmeta Iraqê yên li dijî PKKê de got, "Em her çar perçeyên Kurdistanê bi xaka xwe dibînin û bikaranîna xaka Herêma Kurdistanâ Iraqê jî mafê xwe dizanin."

Ferhan Omer, ji AKnewsê re axivî û derbarê daxuyaniya wezîrê derve yê Iraqê Hoşyar Zêbarî di serdana Tirkiyê de, got, PKK, partîyeke kurdî ye û bo mafen kurdan ji Bakur heta Başûr têkoşînê dike û armansa wê jî rizgarkirina her çar perçeyên Kurdistanê ye.

Omer, diyar kir, mafê PKKê ye ku li hemû perçeyên Kurdistanê bimîne, ji ber ku ev yek mafê hemû kurdan e. li gorî me, daxuyaniyê wezîrê derve û serokwezîrê Iraqê di bin zexta hinek welatên cîran de hatine dayîn.

Wî berdevkê PKKê, daxuyand, beriya niha jî, serokwezîr Iraqê Nûrî Malikî diyar kiribû ku heke PKKê çalakiyên xwe nede sekinandin, dê êrişî wê bike. Ev gotin, pêkenok in, ji ber ku heta niha tu hêz û welatekî nekareye li dijî PKKê ser keve. Artêsa Iraqê nikare ewlehiya parêzgehekê dabîn bike vêca dê çawa li dijî me şer bike?

Wezîrê derve yê Iraqê Hoşyar Zêbarî, duh li paytexta Tirkiyê Enqereyê, di hevdîtina digel wezîrê derve yê Tirkiyê Ahmet Davutoglu de gotibû, hebûna hêzên PKKê li ser xaka Iraqê dijî destûrê ye û em vê yekê qebûl nakin.

Serokwezîr Iraqê Nûrî Malikî jî, gotibû, li gorî me çareya herî baş ya arîşeya PJAK û PKKê, şan-dina hêz bo deverîn sînorî yên Herêma Kurdistanê ye.

Divê parlamentoaya Iraqê Tirkiyê şermezar bike

'Divê parlamentoaya Iraqê dirêjkirina h e y a m a operasyonê dersînorî yên Tirkiyê şermezar bike'

Hewlî, 10
Cotmeh

E n d a m a

lêjneya mafen mirov a parlamentoaya Iraqê Eşwaq Caf, diyar kir, frakşona hevpeymaniya Kurdistanî daxwaz ji parlamentoye kiriye, dirêjkirina heyama operasyonê dersînorî yê artêsa Tirkiyê ji aliye parlamentoaya wî welatî ve şermezar bike.

Parlementera kurd û endama lêjneya mafen mirov a parlamentoaya Iraqê Eşwaq Caf, ji AKnewsê re axivî û got, di civîna iro ya parlamentoye de, hevpeymaniya Kurdistanî, dirêjkirina heyama operasyonê dersînorî yê artêsa Tirkiyê ji aliye parlamentoaya wî welatî ve xist rojeva civînê.

Caf, diyar kir, me daxwaz ji serokatiya parlamentoye kiriye, vê biryara parlamentoaya Tirkiyê şermezar bike û fişarê bixe ser hikûmet û parlamentoaya wî welatî ku wê biryare hilweşînîn.

Ji aliyeke din, paramenterê kurd Fatih Daraxayî ji AKnewsê re got, biryar bû ev daxwaziya frakşona Kurdistanî bikeve dengdanê, lê ji ber ku hejmara parlamenteeran negihîst rîjeya yasayı, ev yek pêk nehat.

Parlamentoaya Tirkiyê, hefteya borî, heyama operasyonê dersînorî, ku taybet bo êrişen li dijî kampê PKK yên ser sînorî Herêma Kurdistanê ye, bo salekî dirêj kiribû.

(AKnews)

Recep Dildar

Ta û derzî qet bi destê te nakevin. Ez li bendê bûm ku tu brîna min bi kîlêن hûr bidî ser hev û êşa dilê min bikewînî. Wî dilê ku di quncikên xwe de ji te re bihuştan ava dikir. Wî dilê ku di quncikên xwe de ji bo te deryayê bextewariyê vedîart. Wî dilê ku ji bo çîrîskeke çavên te birqên stêrkan qebûl nedikir, ji bo keneke li ser lîvîn te şâhiyên xemrevîn betal dikir. Ma wê ev dilê brîndar bi wan kîlên te yên gir, çawa bi hev ve bikelin?

Min dizanibû di deryaya evînê de pêşbazîne hêsan e. Ma di pêşbaziyeke bi av û agir re, heta iro kî biserketiye? Lê tu zû çûyi... Te deriyê ku ji bo te serpişte hatibû vekirin, hedîka girt û bêdeng çûyi... ji bo carek din bi xeletî venegerî jî te dest bi kîlan kir. Ma bi van kîlan, bi van kîlên gir wê ev brîn çawa bikeliya? Wê êş û jana vî dilê bêcâre çawa bikewiya?

Terzîtiya te û bedewiya te qet li hev nakin. Te derfeta gotinê bida min, min ê ji te re bigota tu ne terziyeke başî. Wê ev kî şopeke kûr li ser vî dilê ku te bi evîneke mezîn hemêz kiribû bihêlin.

Brîna dil bi hev ve bikele jî, çi wext bayekî hênik lê bixe, wê dîsa jan bide. Çi wext li rûyê ezman stêrkeke birqoq bibîne wê ji nû ve dax bibe û çi wext rastî çavekî şehla were, wê ji nû ve xwîn bibe.

Rojekê, te xwe kiribû ba, nermbayeke ku hênikayiya zozanan li xwe bar kiribû û pêl bi pêl bi ser min ve dihat. . Heta wê rojê bayekî wisa hênik qet bi ser min ve nehatibû. Wek ku ji nav deryayeke bêbinî dihat, wek ku ji kurayıya daristanêñ kesketarî dihat, wek ku ji zozanêñ serhedê mis-qalîn berfê li xwe bar kiribû û bi ser min ve dihat.

Bi peyva te ya "rojbaş" bi wî zimanê şêrîn re hemû hênikbayêñ welatê

min bi ser dilê min ve difûriyan û bi hemû awazêñ dengzîz dora dilê min dialastin. Te wê rojê bi peyvîn xwe yên şêrîn ez mest kiribûm. wek ku te kûzeke şeraba sor dabe min, ez serxweş kiribûm.

Aha ji ber wê ye, her ku bayekî hênik bi ser min ve bifûre, sînga xwe heta dawiyê li ber vedikim û ji bo xatirê wê rojê jana dilê xwe reng bi reng boyax dikim, li bafirokan bar dikim, li ber bayê dixim û silavekê dişînim ji te re.

Wê şeva em li qata jorê, li bin ezmanê bilind, bi kîf û henek rûniştin, ji çavên te yên reş stêrki li ser min dibariyan. Ne yeko yeko bi hezaran bi hev diketin û bi ser min ve dibariyan. Ji ber çîrîskêن çavên te bahoz radibûn, min hildigirtin bi ser ewran distin.

Wê rojê, di bin brûyên reş ên xwezayî de, di bîbîkêñ çavên şehla de, te stêrkan bi cî kiribûn, ne

û te hemû kûlîkêñ li ser dinyayê bi xwe re dianîn odeya min. Hemû rengê ku çavan hildidan li ser te bûn, hemû bîhnêñ ku dilan hildidan ji te difûriyan, beybûnan cot bi cot xwe li ser dêmêñ te danîbûn, ji nav herdu brûyên reş laleyek dirêjî nav eniya te dibû, guleke sora nûbuşkuvî xwe li ser lîvîn te danîbû û hemû bilbizîkêñ welatê min xwe li dora gewriya te lefandibûn.

Bi her gava te ya ku tu bi ber min ve dihatî, Xecê xwe diavêt dû Siyamend û ber bi Sîpanê Xelatê ve dibeziyan. Bi her lîva te ya ber bi min ve, Zînê di nav baxçeyê xas de ramûsanek keremî Mem dikir. Ü gava bi ken û awirêñ ji dil, te destê xwe dirêjî min dikir, Edûlê li ser sîniya zêrîn di fîncana ferfûrî de qehweyê dirêjî Dewrêşê Evdî dikir.

Ü di gava herî nêz de, gava xwedawenda

dinaliya, dest bi nihi-randineke nermik kiribû, her ku baranê kela dilê min sivik dikir, nalînek ji kakilê dilê min bi rî diket û bi nav hemû naflîn evîdaran diket. Ü gava baranê ji agir zêdetir kir û êdî wek ku ji devê kûz dihat xwarê, dilê bi dû evîneke agirî ketibû, tevlî hemû tendûrêñ di qun-cikêñ vesartî de pêdiketin jî, xwe spart wê barana bîhna sêvan jê dihat. Dilê min nerm kir bi xwe re kir av, herdu av tevlîhev bûn û di demeke nediyar de, di demeke bêşahid de, wek razeke ji paş ciyayê Qafê, di nav herdu baskêñ teyrê sîmir de, bi hev re herikîn nav çemê evînê.

Ji ber wê ye, gava li ciyekî reşîkêñ baranê dest pê bikin, ji kanîkêñ çavên min jî çend dilop hêşir bi rî dikevin. Ji bo bîranîna wê şevê, wan tevlî gurrîna ewran dikim û ji te re dişînim.

Piştî demekê te xwe kir ciyîkeke xapînok, her ku ber bi te ve dihatim te firrek din dida xwe. Her ku min bi gavek nêzîkî li te dikir, tu bi gavek din wê de diçûyi. Wek mecnûn bi dû te ketibûm. Bi roj li dû te dibetilîm, bi şev di nav bîranînan de digevizîm. Kursiya te ya zêrîn di nav qesra dilê min de bêxwedî mabû. Her tim li ber çavên min, tu bi gavek ji min dû bûyî. Dengê te dihat min lê wek ku çol û çiya di nav me de bin, bi salan ji min dûr bûyî. Ji dengê te yê xweş mest dibûm, ji zimanê te yê şêrîn lal dibûm lê di dil de kaniya xeman derbibû. Pêlêñ janê mejiyê min dite-vizandin. Teget di lingêñ min de nemabûn.

Gava cara dawîn te fir da xwe û te xwe kir xezaleke ji xezalêñ beriyê, ez bêhêz û hêvî li ciyê xwe ketibûm. Ma ka min ê bi vî halê xwe yê brîndar, li vê beriya bêserûber çawa te xezalê zevt bikira? Lê bipêketina te, betleke şêrîn, ibadeteke pîroz bû, ez hîn jî di nav deryaya wê eşqê de serxweş im.

Ji ber wê ye, her ku ez ciyîkeke bibînim, bîranînen evîna xwe, ji nû ve bi rûh û can dikim, li ser baskêñ wê bar dikim û ji te re dişînim.

Ji ber wê ye, ji bo dengê dilê xwe bigîhînim te, her serê sibê di hilhatîna rojê de, stranekê li tîrjêñ rojê bar dikim û bi dû te xezalê dixînim.

li rûyê ezman lê ew stêrki di nav dilê min de dibiriqîn û her diçûn mezîn dibûn. Her ku evîn bi çavên te diket, her ku ken bi rûyê te diket ez di nav stêrkan de dixeriqîm. Te hemû stêrkan galaksiya kadîz bi ser min ve bi rî dikirin.

Wê rojê herdu çavên te bibûn du durr, du kaniyêñ ku çîrîskêñ evînê jê dipekiyan, çîrîskêñ ku di gavê de dibûn stêrki û bi ser min ve dibariyan. Wê şevê min ji kenêñ rûyê te, ji birqêñ çavên te tas bi tas çîrîskêñ evînê vexwarin.

ji ber wê ye, ez êdî bi şev nikarim li ciyêñ sergirtî rûnim, li jorêñ banan rûdinim û xwe davêjim bextêñ stêrkan. Stêrkan ku çavên te yên şehla tînîn bîra min û çizînî bi dilê min dixin. Ji bo xatirê wê rojê janêñ dilê xwe bi çîrîskêñ stêrkan dinexşînim, çend rîzîkêñ ji nav dilê xwe jî li wan nexşan zêde dikim û ji te re dişînim.

Di wê şeva baranê de, wê şeva ku agir bi dilê min ketibû û hemû laş dabû ber şewatê, te jî xwe kiribû baran û li deriyê min xistibû. Pêşiyê hûrik hûrik reşîkêñ baranê dest pê kiribûn, û paşê wê barana li ser agirê dilê min dibariya hêdî hêdî gurr bibû. Her ku şewata canê min sivik dibû, wî dilê bi zarezar di nav agir de

EHMEDÊ XANÎ HAYATI VE ESERLERİ

"Ehmedê Xanî" kimdir, nerelidir?

Əvvəli ötən sayımızda

Mümkün mü çark-ı feleğin dönmesi lehimize?
Mümkün mü bir şans yıldızının doğması bize?

Bizim içimizden de bir hükümdar çıkiversin
Bizim aramızdan da bir padişah kalkıversin

Eğer bizim de bir yüksek başlımız bulunsayı
Kendisi iyiliksever ve şiir taliplisi biri olsaydı

O zaman sikkeyle tasdik edilecekti külçemiz
Bu külçe kalmazdı böyle şüpheli ve degersiz

Şayet bizim de bir padişahımız olsaydı
Ve Allah ona bir külah layık bulsaydı

Ona da oturacağı bir taht tayin olsaydı
Elbette bizim de bir geçerliliğimiz olacaktı

Biz yetimlere merhamet edip acıယaktı
Bizi namert olanların elinden kurtaracaktı

Asla bize galip gelmeyecekti şu Romlar
Ve olmazdı baykuş'un konduğu yıkıntılar

Olmazdık kendilerine hükmedilen fakir insanlar
Olmazdık Türk ve Farslara mağlup ve itaatkar

Gerçi türk ve taciklere bağımlı olmak ayıptır
Ama bu ayıp Kurtlerin ileri gelenlerin ayıbidır

Bu, Kurtlerin hükümdar ve yöneticileri için utançtır
Şairlerin ve fakirlerin bu konuda ne suçları vardır?

Şaştım kaldım Allah'ın hikmetinde
Acaba Kurtler bu dünya devletinde

Neden böyle hep mahrum kalmışlar?
Neden hep böyle yönetilen olmuşlar?

Çünkü kendi aralarında birlik sağlamazlar
Hep ayrılık ve isyanlar içerisinde yaşarlar

Eğer biz de birlik ve beraberlik içinde olsaydık
Birbirimize uyup aramızda ittifak oluşturuyoruz

O zaman tamamlayacaktık hem dini hem devleti
Ve elde edecektik o zaman hem ilmi hem hikmeti

Tüm bu Romlar, Araplar ve Farslar
Hepsi bizim için hizmetçi olacaktılar

İlk günden işgalin sonlarına kadar Kurt emirlikleri biri kurulup diğeri işgal edildiğinden ve işgalciler kovulduktan sonra üçüncü bir emirlik olarak tekrar ortaya çıktıından, Kurt coğrafyası'nın siyasal haritası hep değişmekteydi. İşte biz Xanîyi, Kurt coğrafyası sathında süreklilik kazanan bu operasyonları gerçek anlamda ifade eden, Kurt topraklarının ve onun emirliklerinin kendi öz güçleri etrafında birleşmesini savunan ve dağınık emirliklerin birbirine katılarak, işgalci iki tarafa karşı dayanabilecek birleşik bir devlet haline gelmeleri gerektiğini savunan bir fikir önderi sayıyoruz.

Kurt coğrafyası'nda burjuvazi etmenlerinin ortaya çıkışına paralel olarak kendi etki alanını genişletme çığlığını düşen bazı Kurt emirliklerinin diğer bazılara saldırmasıyla patlak veren emirlikler arası savaşlar, ortak bir devlet kurulmasına olanak sağlamamış, Kurtler'e ve topraklarına büyük zararlar vermiş, kültürel ve ekonomik olarak gelişmelerini engellemiştir.

Kurt toprakları'nın parçalarının birleşmesini engelleyen ve onun ekonomik koşullarını oldukça kötülestiren Osmanlı ve İran işgalleri de olmasayı, Kurt emirliklerinin kendi aralarında birlik oluşturarak birleşik devlet kurmuş olacaklarını da göstermektedir. Bu arada bugün Kurtlerin ekonomik durumunun bu emirlikler dömine nispeten çok daha kötü olduğunu da görüyoruz.

Tüm bunların kaçınılmaz sonucu ve gereğisi olarak Xanî, kendi ulusunun bir hükümdarı (padişah) olmasını, dolayısıyla Kurt beylerinden birinin seçilerek kendisine

taç giydirilip, tahta çıkışmasını arzulamakta ve böyle bir hükümdarın yönetimi altında gerçekleşecek olan ulusal bir birlikten başka Kurtler için bir çözüm bulamamaktadır.

Kültürel ve dilsel açıdan

Kurt coğrafyası Xanî'den önce başlayıp ve onun döneminde de devam eden ilmi ve kültürel önemli hareketlere beşiklik etmiştir. Bu hareketlerde Kurt beylerince de desteklenen medrese geleneği çok önemli bir rol oynamıştır.

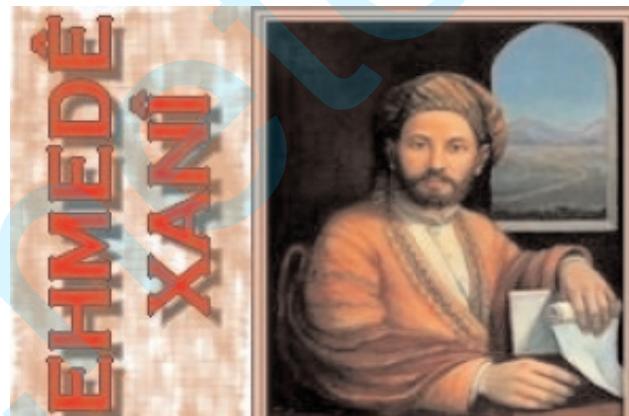
IV. Murad zamanında beyliğine son verilen Bitlis beyi Mîr Abdal'ın din, tarih, dil, biyoloji, tıp ve coğrafya gibi farklı alanlara ait dört binden fazla kitabından oluşan kütüphanesi yakılmıştır.

Kurtlerin dinsel ve dilsel kültürlerinde önemli bir yer tutan ve Kurt beyleri tarafından Kurt coğrafyasının dört bir tarafından davet edilen öğretmenler tarafından ders verilen bazı medreseler şunlardır:

- 1- Mîr Abdal Medresesi
- 2- Kızıl Medrese
- 3- Şerefiye Medresesi
- 4- Davudiye Medresesi
- 5- Qehban Medresesi
- 6- Mîr Hasan Veli Medresesi
- 7- Beş Medrese
- 8- Muradiye Medresesi : Xanî'nin eğitim ve öğretim gördüğü Bayezid'deki medresedir.

Ehmedê Xanî'nın yaşadığı dönemde ortamda dört dil önem taşiyordu. Bunlar Kur'an dili Arapça, edebiyat dili Farsça, resmi dil Osmanlı Türkçesi, ve halkın konuştuğu dil olan Kurtçe idi.

Bu dört dile de hakim olduğu anlaşılan Xanî eserlerini kendi anadili Kurtçe olarak yazmayı tercih etmiştir. 2656 beyitlik olan "Mem û Zîn" adlı eserinde yaklaşık olarak 27000 kelime kullanmıştır. Arapça 6015, Farsça

918 ve Osmanlı Türkçesi'nin 26 kelimelerinden yararlanmıştır. 20000 civarı saf Kurtçe kelime kullanmıştır.

1927 yılında yazılmış olduğu halde, Cumhuriyet'in kurucusu Atatürk'ün "Gençliğe Hitabesi"ni orjinal hali ile günümüz Türkçesi ile sadeleştirmeden okuduğumuzda bir şey anlayamaz olduğumuzu farkederiz.

Sadece bu örneği gözönünde bulundurursak, 1665 yılında "günüümüzde dahi eğitim dili olmayan bir dil ile" yazmaya başlayan Ehmedê Xanî "Neden sadece Kurtçe kullanmamıştır" gibi eleştirlere cevap verebileceğiz.

Xanî, "Mem û Zîn"in 2478. beyitinde Kurtçe, Arapça ve Farsça kelimele, beyitlerini, nükteli nazım ve edebi bir ustalık olan kelime oyunu olarak birleştirmek için kullandığını açıklamaktadır.

Xanî "Mem û Zîn"ı yazarken taşın altına elini koyarak büyük özverilerde bulunmuştur. Döneminin geçerli iki dili olan ve duru şarab'a benzettiği Arapça ve Farsça yerine, gereken ilgiyi göremeyeceği için tortuya benzettiği kendi anadili Kurtçe ile eserlerini yazmıştır.

Kendisi duru şarabı bırakıp tortuyu içti
Yani inci gibi bir dil olan Kurtçe'yi seçti

Bu dili düzene koydu, verdi ona bir çekidüzen
Umum halkı için cefalar çekti bunu yaparken

Ne yapayım ki pazar kesattır, durgundur
Değerli kumaşın hiçbir müşterisi yoktur

Xanî'ye göre Kurt dili ve edebiyatına olan ilgisizliğin ve pazarın keset oluşunun temel nedeni bu dil ve edebiyata sahip çıkacak bir Kurt bey'inin olmamasıdır. Dolayısıyla Xanî'yi en çok üzен şey, özelde kendi yazıklarını, genelde Kurt dili ve edebiyatını sahiplenmeyeceğini iktidarıyla bunu onaylayıp teşvik edecek bir Kurt bey'inin bulunmayışıdır.

Şayet bizim de bir sahibimiz bulunsayı
Yüksek himmetli ve söz dostu olsayı

O zaman ilim, yetenek, kemal ve de irfan
Bunlarla birlikte şiir, gazel, kitap ve divan

Eğer yanında geçerli olsayı bütün bunlar
Onun yanında makbul olsayı bu paralar

O zaman manzum sözlerin bayrağını kapardım
O bayrağı dünya damının tam üstüne asardım

Şayet bize de bir kez olsun şöyle bir baksayı
Kutlu yüzünü bir kez olsun bize de doğrultsayı

Bu sözlerin hepsini şiir haline getirecekti
Bu pulların tümü dinara dönüşecekti

Ama her şeye rağmen Xanî, bir Kurt beyinin yönetimi, başında Kurdün bulunmadığı bir yönetimle tercih etmektedir.

Xanî'nin günümüze ulaşan ve kendisine ait oldukları kesin olan eserler dört tanedir:

- 1- Nûbehara Biçûkan
- 2- Eqîdeya Îmanê
- 3- Mem û Zîn
- 4- Dîwan

1- Nûbehara Biçûkan: Çocukların İlkbaharı

Xanî Kurtçenin ilk iki dilli sözlüğü olan "Nûbehara Biçûkan" adlı eserini 1683 yılında yazmıştır. Kısa bir önsöz, 13 kâta, 220 civarında beyit ve yaklaşık 1000 Arapça kelime ile bunların Kurtçe karşılıklarından oluşan bu sözlüğünü 33 yaşında iken hazırlamıştır.

Bu Kurtçe sözlüğün giriş kısmında Kurt çocukların eğitimi için yazdığını açıkça belirtmektedir ve çocuklara Kur'an-ı Kerim'i bitirir bitirmez ders kitabı olarak ilk önce bu sözlüğün öğretilemesini istemektedir.

Bu eser seçkin olanlar için değildir
Belki küçük Kurt çocukların içindir

Kur'an-ı bitirdikleri zaman onlar
Gözleri açılıp bilgi sahibi olmalıdır

Bu eser üç açıdan önem taşımaktadır.

Birincisi, Kurt alımları, Xanî'nin bu sözlüğünü "medreselerde okutulmasını" gerçekleştirmişler ve Kur'an-ı Kerim'i bitirip medreseye başlayan Kurt çocuklarına bu kitabı ders kitabı olarak okutmuş ve ezberletmişlerdir. Medreselerin işlevini yitirdiği "Cumhuriyet sonrası"nda bile Kurt medreselerinde bu eserin okutulmasına ve ezberletilmesine devam edilmiştir.

İkincisi, çocuk edebiyatı alanında yazılmış ilk Kurtçe kitap olması

Üçüncüsü, Kurtçe yazılmış ilk iki dilli sözlük olmasıdır.

2- 'Eqîdeya Îmanê: İnanç Risalesi

Xanî 70 beyitten oluşan bu eserini aruz ilminde "mutekarib" adı verilen bir vezin sistemiyle 1687 yılında yazmıştır. Bu kitapta İslam'ın inanç esaslarını bu esaslarla ilgili görüş ayrılıklarının ayrıntılarına girmeden "Sunni Eş'arî" ekol çerçevesinde işlemiştir. Nûbehar gibi Xanî bu eserini de medreselerde okutulan ders kitapları arasına katmak amacıyla Kurtçe yazmıştır. Böylece Kur'an-ı Kerim'i bitiren Kurt çocukların Nûbehar ile kendi anadillerinin temel sözcük ve terimleri ile tanışmaları, "Eqîdeya Îmanê" ile de temel dini bilgileri yine kendi anadilleriyle öğrenmeleri amaçlanmıştır.

ardı gələn sayımızda

Hazırlayan: Mustafa ÖZER
Mustafaozer34@hotmail.com

Kürtler, Kuzeyde Azerbaycan'dan, doğuda Hazar Denizi, Fars ve Huzistan'ı kapsayan Güney Batı İran'a, güneyde Basra Körfezi'nden, batıda ise Fırat Nehri'ne kadar uzanan coğrafyanın en kadim sakinleri arasında yer almaktadırlar. Mezopotamya'nın kadim sakinleri Kürtlerin adı, dili ve ana vatanları hakkında çağlar boyunca farklı tezler ileri sürülmüştür. Fakat bu tezler çoğu zaman efsanelere dayanan ve mitolojileri bile aşan hurafelere vardırılmıştır.

Modern çağ akıl, bilim ve kritiğin öncelendiği bir yüzyıl olması hasebiyle bu tür tezlerle itibar etmemeyi aksine bilimsel yöntemlerle bu ulusun tarihini, dilini ve etnografyasını ortaya koymayı zorunlu kılan bir çağdır. İşte bu etkenlerden hareketle Kürtlerin kökeni, anavatanı ve dili üzerinde yaptığımız araştırmalar sonucunda önemli sonuçlara ulaştık.

Tabii ki sosyal bilimler durağan değil aksine sürekli bir devinimi bünyelerinde barındırırlar. Ulaşılan neticeler kesin konuşmak için yeterli olmamakla birlikte bu alanda yeni çalışmara zemin oluşturulması açısından temel görevi görmektedir. Öte yandan Kurdolojinin ana problemleri arasında da yer alan bu konulara katkı sunmak düşüncesiyle bu çalışma kaleme alınmıştır. Konu ile ilgili daha önce yapılmış çalışmalar yahut ileri sürülmüş tezler ve tartışmalar üzerinde durmaktan ziyade ele geçen materyali yarı işlenmiş bir şekilde konunun muhataplarına sunuyoruz.

Kürtlerle ilgili yazıldığı bilinen en eski eser Ebu'l-Hasan el-Medaini (ö. 840) tarafından kaleme alınmış ve İslam'ın yayılmaya başladığı dönemde, Kürtler ve İslam ordusu arasında meydana gelmiş olan savaşları anlatan el-Qila' wel-Ekrad (Kaleler ve Kürdler) isimli eserdir.¹ Günümüze ulaşmayan bu eserden Taberi yararlanmıştır.

Kürtler hakkında yazılan en eski eserlerden biri de Tarih, Botanik, Dil ve Astronomi gibi bilimlerde derin bilgiye sahip olan Ebu Hanîfe ed-Dînewerî (ö. 895)'ye aittir. Dînewerî, Ensabû'l-Ekrad (Kürtlerin Soykütüğü) isimli eserinde Kürtlerin kökeni ve soyu ile ilgili araştırmalarını bir araya getirmiştir. Eserin varlığı ise kendisinden çok sonra yaşamış yazarlar tarafından yapılan alıntılar sayesinde öğrenilmiştir.² Henüz herhangi bir nüshası günümüze ulaşmayan bu eserin, Kürtlerin kökeni ve dillerine dair önemli bilgileri içерdiği muhakkaktır. Rus Oryantalist Romaskevîc yaptığı araştırmalar sonucunda Saint-Petersburg Asya Müzesi'nde Risaletü Ensabi'l-Ekrad isimli bir eser gördüğünü söylemesine rağmen bunun kime ait olduğunu kaydetmez.³

Bu başlık altında Muhammed Efendi eş-Şehrezori (ö. 1667) tarafından bir eserin kaleme alındığı bilinmektedir.⁴ Romaskevîc'in bahsettiği yazmanın bu yazara ait olma ihtimali ile beraber Dînewerî'ye ait olması da mümkündür. Bu elyazması incelendikten sonra konu netlige kavuşacaktır. Şehrezori, ayrıca Arapça bir Kürt Tarihi kaleme aldı. Tarixu Kurdistan adını taşıyan bu eser Irak'ın Samerra kentindeki Askeriyyîn Kütüphanesi'ndedir. 1113/1701 yılın-

da kopya edilmiş olan nüsha 270 varak 540 sayfadır.⁵

Kürtler hakkında eserlerinde yer veren en eski yazarlara gelince bunlar arasında muhakkak ki Mesudi ilk sıralarda yer alır. Nitekim o Murucu'z-Zeheb we Ma'dinu'l-Cevahir ve et-Tenbih we'l-İşraf isimli eserlerinin her ikisinde de Kürtlere yer vermiştir.⁶

'Kürtlerin soyları ve kollarına gelince; insanlar onların kökeni konusunda görüş ayrılığına düşmüşlerdir. Bir görüşe göre Dahhak isimli kralın sırtında yılana benzer iki tane çıkıştı çıkmıştı. Bu yılana benzer çıkışlıklar sadece insan beyniyle besleniyordu. Dahhak bu uğurda çok sayıda Fars öldürdü. Dahhakın veziri hergün bir erkek ve bir koç kesiyor, beyinlerini birbirine karıştırıyor ve Dahhakın sırtındaki bu iki yılana benzer çıkıştıya sürüyordu. Kurtulanlar da dağlara kaçıyorlardı. Burada yalnız başlarına yaşamaya başladılar ve çoğaldılar. İşte Kürtlerin kökeni bu olaya dayanır. İşte Kürtler dağlara kaçan bu insanların soyundandırlar. Zamanla kollara ayrıldılar.'⁷

Mesudi, Kürtlerin kökeni ile ilgili olarak ileri sürülen bütün görüşleri kaydettikten sonra kendi görüşünü de söyler. 'Kürtlerin kollarına gelince ise bunlar Dînewer ve Hemedan şehirleri arasındaki bölgede yaşayan Şohcan, Azerbaycan bölgesindeki Kinkewer bölgesindeki Macurdan, Hezbaniler, el-Cibal denilen Zağros Dağlarında Şadıncan, Lur, Madıncan, Mezdıncan, Barışan, Xalı, Cabarqi, Cawani, Mistegan, Şam bölgesindeki Dünbüller, Yakubiler, Musul ve Cudi Dağı eteklerinde yaşayan Hristiyan Cozkan aşiretleridir. Kürtler içerisinde Hz. Osman'ı suçlayan bir grup Harici de vardır.'⁸ Mesudi, Kürtlerle ilgili olarak mitolojiye varan akıl almad söylencelere bile yer verdikten sonra kendi kanaatini belirtir. Ona göre Kürtler Kuzey Mezopotamya'nın ünlü Arap kabileleri Mudar ve Rebia'ya mensupturlar. Fakat gerek Mesudi ve gerek o dönemdeki bir çok yazar arasında yaygın kazanmış hatta bazı Kürtler tarafından bile benimsenmiş gibi görünen bu algının, Arap olmayan Müslümanların itibar kazanma düşüncesinden hareketle olmuş veya oluşturulmuş olduğu düşündür. Nitekim Arap olduğunu iddia eden Kürtlere günümüzde bile rastlamak mümkündür.

Kürtlerin Ülkesi

Kürtlerin yaşadıkları en eski ana vatanları ve tarih içerisinde yaşadıkları ülkeler yeterince bilinmemektedir. En meşhur kanaat onların Mezopotamya'nın yerli halkları arasında olduğunu. Kuşku yok ki Kürtlerin tarih içerisinde yalnızca Mezopotamya'da yaşadıkları söylenemez. Çünkü yaptığımız araştırmalar da Kürt coğrafyasının daha geniş bir bölgeyi kapsadığını gördük. Özellikle Batı İran'ın Kürtlerin önemli yerleşim yerleri arasında olduğu kaynaklar tarafından dile getirilir. Çokçulukla dağlık olan bu coğrafyada yaşam koşulları tabii ki zordur. Mesudi, Kürtlerin bu çetin coğrafyada yaşam kendi istekleriyle tercih etmediğini bilakis maruz kaldıkları zulüm ve baskından dolayı dağlara çekilmeye mecbur kaldıklarını ifade eder.

Kürtlerin yaşadıkları coğrafya ilgili araştırmalar yapan bilginlerin en önemli kuşkusuz İbn Hawqal'dır. Aslen Nusaybin'li olan bu yazar Kürtlerin yaşadıkları coğrafya ile ilgili çok önemli bilgiler verir. İbn Hawqal, Suretu'l-Ard (Yeryüzünün Şekli) isimli eserinde en eski Kurdistan haritasını resmeder. İbn Hawqal el-Cibal denilen Zağros Dağları arasında kalan geniş bölgeyi kapsayacak şekilde Mesayifu'l- Ekrad we Meşatîhim (Kürtlerin Yaylak ve Kışlakları) adı altında Kurd coğrafyasına yer verir.

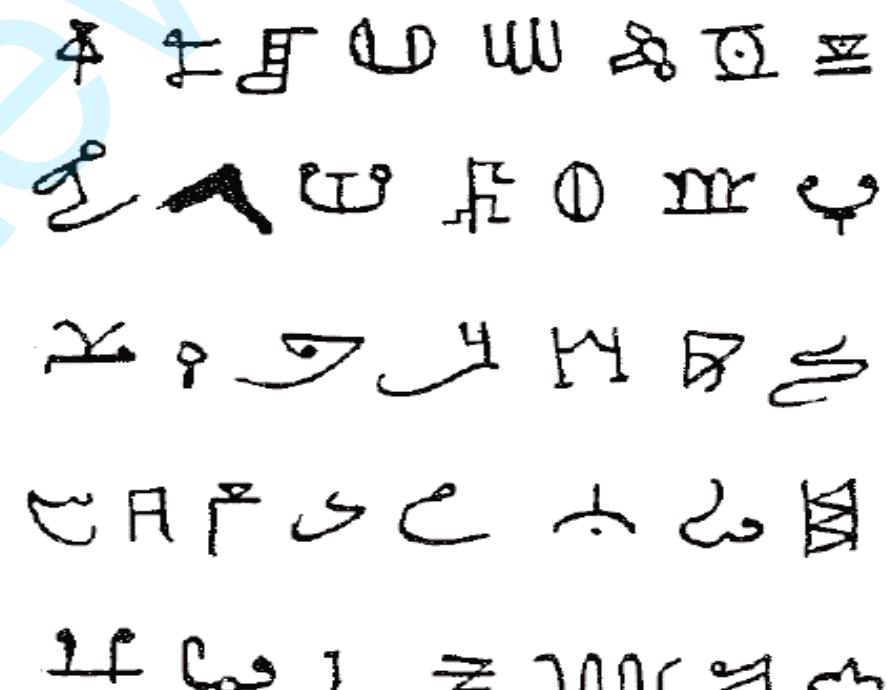
Bu haritadan hareketle Kürtlerin anavatanlarından birinin Zağros Dağları olduğu kesinlik kazanmaktadır.⁹

İbn Hawqal, Zağros Dağlarında yaşayan Kürt aşiretleri arasında Humeydi, Lari, Hezbani ve Mîhrâni gibi önemli aşiretleri sayar.¹⁰ Kürtlerin yaşadıkları coğrafya hakkında bilgi veren bir diğer bilgin Türk Dili uzmanı Qaşgarlı Mahmud'dur. Qaşgarlı Mahmud, Diwanu Luğati't-Türk isimli meşhur Türkçe-Arapça sözlüğünde çizdiği dünya haritasında Şam Azerbaycan,

arasında Remican diye meşhur olan Ciloyeh'in Zemm'i, Şehriyar'a ait Mazincan Zemmi, Salih oğlu Hüseyine ait Diwan Zemmi, Leys oğlu Ahmed'e ait Lewalacan Zemmi, Kariyan Zemmi gibi önemli Zemmleri sayar. Daha sonra Fars bölgesindeki Kürt aşiretlerini sıralar. Bunlar ise, Kirmani, Ramani, Meyden, Beqili, Bendazmehri, Sebbahi, İshaqi, Azırgani, Suhreki, Temadehni, Ziyadi, Sehrewi, Bendazqi, Xusrewi, Zenci, Safari, Şehyari, Mihreki, Mubareki, İstamehri, Şahewi, Furati, Selmoni, Syari, Azaddoxti, Muttalibi, Memali, Lari, Berazdoxti, Şahkani ve Celili aşiretleridir.

İbn Hawqal Kürt, Aşiretlerinin bu saydıkları ile sınırlımadıklarını daha fazla olduklarını, yaklaşık olarak yüz tane aşiretin bulunduğu kendisinin ise sadece otuz civarında aşireti sayıdığını söyler. Şayet Zek%ot Divanları incelenirse bu sayının artacağını söyler. Zira bu arşivlerde bölgede yaşayan Kürt aşiretleri ve sayıları hakkında istatistiksel veriler mevcuttu. Ona göre burada yaşayan Kürtler

Qədim

Irakeyn (Irak-ı Arap ve Irak-ı Acem), Mısır ve Hicaz Yarımadası arasında kalan bölgeyi Ardu'l-Ekrad (Kürtlerin Ülkesi/Kurdistan) olarak isimlendirir. Tarif edilen bu yer tam olarak Mezopotamya'yı kapsamaktadır. Böylelikle Mezopotamyanın Kürtlerin en eski yurtlarından biri olduğu kesinlik kazanmaktadır.

İbn Hawqal'ın Kürtlerin anavatani olarak saydığı yerlerden bir diğeri de Fars Körfezi'dir. İbn Hawqal burada yaşayan Kürtlerin, Zemm dedikleri bir sosyal örgütlenmeye sahip olduklarıını söyler. Her bir Zemm'e ait köyler ve şehirler vardır. Bütün bu yerlerin vergisini bir Kurt yönetici toplar. Bu kişi kendisine bağlı yerlerin yararını gözetmek, kervanları güvenli bir şekilde geçirmek, bu amaçla yol güvenliğini sağlamak, bağlı bulundukları sultanın işlerini yürütmek ve emirlerini uygulamakla sorumludur. Bu Zemmler birer federal idare birimleridir. Bunlar

toplam 500 bin eve sahiptirler. Her bir aşirette bin tane atlı vardı. Yaz ve kiş beraber sürülerine mera bulmak için yaylak ve kışlaklara çıktıları. Soğuk bölge sınırlarında yaşayanlarda bu tarz bulunmazdı. Burada yaşayan Kürtler koyun ve katır beslerlerdi. Deve onların bulunduğu bölgede çok azdı. Kürtler binek olarak çoğulukla katırlara binerlerdi. Yaşam tarzı olarak Araplara benzerler.¹¹

Yukarıda verilen kayıtlar daha çok İran Kürtleri için geçerlidir. Çünkü İran Kürtleri göçebe yaşam sürerken Mezopotamya Kürtleri ise yerleşikler. Bu nedenle Kürtlerin tarih içerisinde kurdukları devletlerin büyük çoğulğunun Mezopotamya ve civarında olduğu görülmektedir. Mezopotamya Kürtleri daha çok tarım, botanik ve sanat alanında dahileri bir seviyedeydiler. Bu durum yerleşik olmanın sonucudur.

Kürtlerin dili ve alfabesi

Kürtlerin dili, edebiyatı, yazısı ve kullandıkları alfabe hakkında yeteri kadar araştırma yapılmadığı gibi maalesef ispatlanmamış tezler irdelemeden, sorgulanmadan kabul görmektedir. Kanaatimizce bu yaklaşımın temelinde kolaycılık yatomaktadır. Konuyu etrafında araştırmak konuya ilgili dokümanları toplamak ve analiz yapmak yerine daha önce ileri sürülmüş ve kulağa da hoş gelen tezler kabul edilmektedir. İşte bu eksiklikten hareketle yaptığımız araştırma neticesinde Kurd diliyle ilgi çok önemli ilgi ve belgelere ulaştık. Kurt dilinin yok sayıldığı ve başka dillere yamandığı ve komşu dillerden derlendiği yönündeki iddiaların dilendirildiği bugünkü ortaya çıkan bu belgeler oldukça anlamlı olacaktır.

Mesudi, Kürtler hakkında bilgi verdikten sonra Kurtçe hakkında da, 'Kürtler Araplar ve Farşlara komşu olarak yaşadılar. Onların dillerinden etkilendiler. Dillerine birçok yabancı kelime girdi. Kürtlerin her bir kolumnun kendine özgü bir dili vardır', der.12

Bununla beraber Kürtlerin hangi alfabeyi kullandıkları hakkında kaynaklarda yeterli bilgi yoktur. Bilinen tek şey İslamiyeti kabulden sonra Farşlar ve Türkler gibi milletler gibi onların da Arap alfabetesini kullandıkları yönündedir. Nitekim şu anda bilinen en eski Kurt edebiyat eserleri bu alfabe ile kaleme alınmıştır. Burada akla gelen soru tabii ki İslam'dan önce Kürtlerin hangi alfabeyi kullandığı sorusudur. İşte bu sorunun cevabını ünlü Keldani bilim insanı Ibn Wahsiyye tarafından kaleme alınan antik alfabelerle ilgili eserde buluyoruz.

Tam adı Ebubekir Ahmed b. Ali b. Qays b. Muxtar b. Abdulkerim b. Harşıyya b. Bedniyya b. Bernatiyya b. Alatiyya el-Kesdani olan Ibn Wahsiyye, Kufe'ye yakın bir kasaba olan Qissin ve Cünbüla şehirlerine mensuptur. Keldanilerin önde gelen ilim insanlarındandır. Sihir-tılsım, kimya, antropoloji, ziraat, dinler tarihi, mühendislik gibi alanlarda derin bilgi sahibiydi. Öte yandan Abbasiler döneminde önemli tercüme faaliyetlerinin içerisinde yer alanlardan biriydi. Keldanice ve Kurtçe'den birçok eseri Arapça'ya çevirdi. Doğum tarihi bilinmeyen Ibn Wahsiyye 908 yılında öldü.13

Ibn Wahsiyye antik dönemde kulanılan alfabelere dair kaleme aldığı Şewqu'l-Müsteham Fi Marifeti Rumuzu'l-Aqlam (Kalemelerin Sembollerini Öğrenmeye Tutkun Kimsenin Arzusu) adlı eserinde yer verdiği alfabeler arasında Kurt alfabetesi de yer almaktadır. Ibn Wahsiyye konu ile ilgili olarak şunları söylemektedir: 'Keldaniler kendi dönemlerinde bilim, felsefe ve teknik alanda insanların en bilgilileriydi. Antik dönem Kürtleri onlarla rekabet içinde ve onlara özenmeye çalışıyor-

lardı. Fakat bu iki milletin arasındaki mesafe yer ile gök kadardır. Bununla beraber antik dönemde Kürtlerin önde oldukları bilim dalları tarım ve botanik gibi tabiat bilimleri idi. Kürtler kendi kelimelerin Pinoşad'ın soyundan geldiklerini iddia ederlerdi. Hz. adem'e nisbet edilen Tarım Kitabı, Safaris ve Kosami'ye ait kitaplar onların sıkça başvurduğu kitaplardır. Kürtler Yedi Kitabın yanı sıra Dewanay'a ait Mushaf'ın kendilerinde olduğunu, sihir ve büyülü ilimlerinde bilgi sahibi oldukları iddia ederlerdi. Fakat kanaatimde durum böyle değildir. Çünkü bu bilim ve sanatlar Kürtlere Keldaniler aracılığıyla ulaşmıştır. Keldaniler bu bilimlerde Kürtlerden önce gelirler. Bu nedenle Keldaniler ve Kürtler arasında bu konuda geçmişten gelen bir düşmanlık ve çekememezlik vardır.'14

Ibn Wahsiyye böylece mensubu bulunduğu Keldanilerle Kürtler arasında süregelen bir mücadele ve rekabetten söz etmektedir. Gerçekten de Keldaniler bilim alanında çok ileri oldukları gibi köklü geçmişleriyle de

dünyasına sunulmuş oldu. Eserin diğer nüshaları Paris Bibliothèque Nationale (Ulusal Kütüphane) 6805 numarada 131 yapraklı bir nüsha ile Tahran Sipehsalar Kütüphanesi'ndeki muhtasar nüshalarıdır.

Ibn Wahsiyye'nin yaptığı çevirilerin akibeti ne oldu bilemiyoruz. Dünya kütüphanelerinde bulunan Arapça el yazmalarının hemen hemen hepsini taramamıza rağmen bu çevirilerin izine rastlayamadık.

Endişemiz şu ki Moğollar, Mezopotamya'yı işgal edip ünlü Bağdat kütüphanelerini yaktıklarında bu çevirilerin bu esnada yok olmasıdır. Umut ederiz ki bu çeviriler bir gün, gün yüzüne çıkar ve daha net bilgilere kavuşuruz. Ancak elimizdeki bu alfabenin varlığı bile çok büyük bir şanstır. Bu alfabeden hareketle Mezopotamya ve civarında bulunmuş antik döneme ait tabletler incelenebilir ve bu alfabe ile yazılmış dokümanlar okunup Kurdoloji'nin karanlık tarafları aydınlatılır.

12- Mesudi, s. 122

13- Hayatı ve eserleri için daha geniş bilgi için bkz. Ibnu'n-Nedim, Kitabu'l-Fihrist, thq. Rıza Teceddüd, Tahran 2003, 305, 372, 379, 419-424; Ibnu'l-Ekfani, İrşadu'l-Qasid İla Esna'l-Meqasid, thq. Mahmud Fahvi, Beyrut 1998, 68, 70, 73

14- Ibn Wahsiyye, Şewqu'l-Müsteham Fi Marifeti Rumuzu'l-Aqlam, thq. İyad Xalid et-Tebba, Beyrut 2003, 202-203; Ibn Wahsiyye en-Nifti, 'Şewqu'l-Müsteham Fi Marifeti Rumuzu'l-Aqlam' En-Nedwetü'l-Alemiyeti's-Samine Li Tarixi'l-Ulum İnde'l-Arab, idad, Yahya Mir Alem, Muhammed Hassan et-Tayyan, Muhammed Mir Ayati, Kahire 2004, s.9-11, 19-23

15- Qadi Said el-Endelusi, Tabaqatu'l-Umem, thq. Hüseyin Munis, Qahire 1993

16- Ibn Wahsiyye, s. 204

17- Ibn Wahsiyye, s. 205

18- Geniş bilgi için bkz. Ebu Hanife ed-Dinewerî, Bal ve Bal Arısı, trc. Ümit Demirhan, Hivda İletişim, İstanbul 2008

Mezopotamya'nın en eski milletlerindendir. Bu millet içerisinde çok sayıda bilim insanı filozof, din adamı yetişmiştir. Astronomi ve matematik alanında da derin bilgiye sahiptiler.15

Ibn Wahsiyye daha sonra Kurt alfabeliyle yazılmış eserlerin varlığını ve hatta bir defasında 30'a yakın Kurtçe kitap gördüğünden şöyle söz eder: 'Antik dönem yazılarından bir diğer de bünyesinde başka alfabelerde bulunmayan farklı harflerin bulunduğu ve Kürtlerin iddiasına göre ataları Pinoşad ve Masi es-Sorati'nın kendi eserlerini kaleme aldıkları alfabetidir. Burada Arapça karşılıklarını bulamadığımız bazı harflerin başka alfabelerde benzerlerini bulamadık. Gerçekten bu alfabe oldukça ilginç ve değişik bir alfabetidir. Ben Bağdat'tayken bir lahit içerisinde bu alfabeyle yazılmış 30'a yakın kitap gördüm. İşte bu, söz konusu alfabetidir.'16

Ibn Wahsiyye'nin gördüğü bu kitaplar acaba kim tarafından ve hangi konularda yazılmıştır? Bu sorunun cevabını kısmen de olsa yine kendisi verecektir.

'Şam'da bu alfabeyle yazılmış iki tane kitabımdı. Biri üzüm bağları ve hurma ağaçlarının dikimi ile ilgiliydi. Diğer ise su kaynaklarının tespiti, kaynağı belli olmayan pınarların kaynaklarını bulma ve yüzeye çıkarma yöntemleri ile ilgiliydi. Ben bu kitapları Kurt dilinden Arap diline tercüme ettim. Bunu yapmaktaki amacım insanların bu eserlerden yararlanmalarını sağlamaktı.'17

Ibn Wahsiyye'nin Kurtçe'den çevirdiği eserlerin Arapça isimleri ise şunlardır:

- Eflahu'l-Kermi we'n-Naxl.
- İlelu'l-Miyah we Keyfiyyetu İstixraciha we İstinbatiha mine'l-Eradi'l-Mechuleti'l-Asl.

Başkomutan sınıra sızdı

Türk Cumhurbaşkanı, dün yanına Türk Genelkurmay Başkanı ile birlikte Kürdistan'daki sınır birliklerine 'moral' vermeye gitti. 'Güvenlik' gerekçesiyle 'gizli' tutulan ziyaretin Güney'e kara saldırısının gündeme olduğu bir dönemde denk gelmesi dikkat çekti.

Türk Cumhurbaşkanı Abdullah Gül, Kürdistan'daki sınır birliklerine "gizli" bir ziyaret gerçekleştirdi. Türk devlet ajansına göre Gül'ün programı, "moral gezisi" niteliği taşıdı.

Alınan bilgiye göre dün sabah saatlerinde özel uçakla Van'a giden Gül, burada Garnizon Komutanlığı'ni ziyaret ettiğten sonra Hakkari'nın Yüksekova İlçesi'ne geçti. Türk Genelkurmay Başkanı Orgeneral Necdet Özel'in de eşliğinde ziyaretlerini gerçekleştiren Gül, Yüksekova'daki askeri birlikte sancağa törenine katıldı.

Başka sınır birliklerini de ziyaret eden Gül'ün programının, "moral gezisi" niteliği taşıdığı ifade edildi. Türk-İslamcı cemaatlere yakın haber ajansları da Gül'ün, Hakkari'deki operasyon birliklerini kutlayarak ödüllendirdiğini aktardı. Yüksekova yolunda Gül ve beraberindekiler taşıyan 6 Skorski ve 2 Cobra tipi helikopter, saat 12.30 sıralarında Yüksekova 3. Taktik Hudut Sınır Komutanlığı'na indi. Burada, Hakkari Valisi Muammer Türker, İlçe Kaymakamı Aziz Özeyir Özeren ve diğer yetkililer tarafından karşılandı.

Gizli tutulan ziyaret sırasında güvenlik tedbirleri de üst düzeye çıkarıldı. Van Ferit Melen Havaalanı ve Jandarma Komutanlığı çevresinde geniş güvenlik önlemleri alınırken, havadan da yoğun helikopter trafiği yaşandı. Özel Harekat Şubesi ekipleri çevrede ve binaların çatılarında uzun namlulu silahları ile tedbir aldılar.

Gül'ün ziyaretinin tezkerenin ardından ve kara operasyonunun gündeme olduğu bir dönemde denk gelmesi dikkat çekti.

Bilindiği gibi başta ABD olmak üzere işgalci devletler, işgal altındaki ülkelerdeki askeri birlikleri gizli ziyaret ederler. ABD Başkanları, bu yöntemi sık sık Irak ve Afganistan'daki güçlerine moral için uyguluyor.

Mahkeme siyaset yapıyor

"BDP'nin yanısıra PKK, Öcalan muhataptır" sözlerinden ötürü milletvekili Aysel Tuğluk'a 2 yıl hapis cezası kesen Van 3. Ağır Ceza Mahkemesi'nin gereklili kararında Tuğluk, „Kandil'i PKK'yi, Öcalan'ı adres göstererek, adeta siyasi parti olarak kendi varlığını nedenini inkar etmektedir" diye suçlandı.

DTK Eşbaşkanı ve Van Milletvekili Aysel Tuğluk hakkında 17 Mart 2010 tarihinde Newroz kutlamaları kapsamında Hakkari'nin Şemdinli İlçesi'ndeki etkinliğe katılarak yaptığı konuşmadan dolayı dava açılmıştı. Van 3. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülen davada Tuğluk'un ifade özgürlüğünü kötüye kullandığına hükmedilerek TMK 7/2. maddesinden 2 yıl hapis cezasına çarptırılmasına karar verilmişti. Mahkemenin gereklili kararında Kürt siyasetçilere yönelik suçlamalarda kullanılan siyasi argümanların varlığı dikkat çekti.

Tuğluk'un PKK ile ilişkilerinden dolayı Anayasa Mahkemesi tarafından DTP'nin kapatılmasına neden olduğu savunulan gereklili kararda, Tuğluk'un milletvekilliği düşürüldükten sonra da sözleriyle "PKK propagandası yaptı" iddiasına yer verildi. Mahkemenin gereklili kararında, Tuğluk'a yönelik suçlamalar arasında şu dikkat çekici siyasi değerlendirme de yer aldı: "...Sanık konuşmasında '...Mecliste BDP bu halkın temsilcisi olarak oradadır ve muhataptır ve yine Kandil'de muhatap PKK'dır, yine İmralı'da muhatap Sayın Abdullah Öcalan'dır. İşte diyoruz ki, bu meseleyi çözmek istiyorsanız, bu aktörleri görmek durumdasınız' demektedir. Sanık Kürt sorunun çözümünde BDP yanında terör örgütü lider kadrosunun yer aldığı Kandil'i, PKK'yı, A. Öcalan'ı, adres göstererek adeta siyasi parti olarak kendi varlık nedenlerini inkar etmektedir. Demokratik bir ülkede sorunların çözümünün, demokrasi rejimi içerisinde meşru aktörler ile olabileceğini kabul etmeyen sanık, terör örgütü ve elebaşıının muhatap olarak göstermektedir."

Çocuklarımız sahipsiz değil

İmralı'da yakınlarıyla görüşülmeyen aileler: Bizimle alay etmelerine izin vermeyeceğiz. Görüşemeyişimi değil, zulüm etmelerini kabullenemiyoruz. Çocuklarımızı sahipsiz sanmasınlar, sahipsiz olmadığını onlara göstereceğiz.

Erdoğan'ın, "Aileler görüşüyor, o konuda sorun yok" demesi üzerine İmralı'ya götürülen Şeyhmuz Poyraz ve Bayram Kaymaz'ın aileleri, "Oraya kadar götürüp konuşmadılar. Allah bu zulum kabul etmesin" dedi.

İmralı'daki beş tutuklunun aileleriyle Kürtçe konuşmasına, Kürtçe mektup yazmasına ve yayın okumasına izin verilmeyordu. Bu nedenle de tatsaklar Şeyhmuz Poyraz, Cumali Karsu, Hakkı Alkan, Hasbi Aydemir ve Bayram Kaymaz, görüşe çıkmama karar almıştı. Eylem sona erse de devlet 7 aydan bu yana tatsakları aileleriyle görüşürmüyordu.

Başbakan Erdoğan'ın "Öcalan ve diğer hükümlüler aileleri ile görüşüyor, o konuda bir sorun yok" demesi üzerine 12 Ekim'de İzmir'de yaşayan Şeyhmuz Poyraz'ın kardeşi Felek Poyraz ile Bayram Kaymaz'ın annesi Medine Kaymaz ve Öcalan'ın Urfa'da yaşayan kardeşi Mehmet Öcalan İmralı'ya gitti. Ancak sadece Öcalan kardeşlerin görüşmesine izin verildi. Medine Kaymaz ile Felek

Poyraz, "Adeta bizimle alay ettüler" dedi.

'Gördüm ama konuşmadılar'

Medine Kaymaz, Ada'da olanları anlattı: "Mehmet Öcalan, Abdullah Öcalan ile görüşükten sonra beni görüş odasına çağırdılar. Oğlum Bayram Kaymaz'ı koridorun başında gördüm, hemen ardından askerlerin demir kapayı sert biçimde oğlumun suratına kapattıklarını şahit oldum. Görevliler, 'Bayram görüşe çıkmak istemiyor' dediler, ben de 'Erdoğan'ın ayıbını kapatmak istiyorsunuz, oğlumu kapının ağızına kadar getirip suratına kapayı kapattınız. Bize yapığınız zulüm Allah yanınızda bırakmaz' dedim. Bayram'ı 7 aydır göremiyorum, çıkışına izin vermediler, yalan söyleyolar, bu zulüm onların yanına kalmayacak."

'Yapılan zulmü kabullenemiyorum'

Ada'dan ayrıldıktan sonra, karakolda bulunan askerlerin kendilerine kaba davranışını söyleyen Medine Kaymaz, çıkışta kendilerini bir daha aramak isteyen askerlere sert tepki gösterdiğini söyledi. Kaymaz, ayakkabılarının çıkarıldığını, avuç içlerinin bir cihazla tarandığını ve başörtülerinin çıkarılarak saçlarının incelenmesine gösterdiği tepkiyi şu sözlerle anlattı: "Görüş yapmadık ama yine bizi aramak

istediler. Ben de ayakkabımı çıkarıp yere fırlatarak onlara kızdım. Bundan böyle Öcalan ve çocuklarımızın avukatlarıyla görüşmelerine izin verilmeyene kadar biz de görüşe çıkmayacağız. Bizimle alay etmelerine izin vermeyeceğiz. Onlarca kere her tarafımızı arıyorlar, sırf çocuklarınımızı görmek için katılıyoruk ama artık yeter. Ben çocuğumla görüşmemeyisimi değil, bize zulüm etmelerini kabullenemiyorum. Geldiğim gece uyuyamadım, hastalandım. Ama biz sağ olduğça bu davanın peşinde olacağız. Demesinler ki korkuyoruz, çocuklarınımızı sahipsiz sanmasınlar, her ay gideceğiz, gereklirse görüşmeyeceğiz ama oraya kadar gideceğim, çocuğumun sahipsiz olduğunu onlara göstereceğim."

'İçerde ağır zulüm var'

İmralı'ya ağabeyi Şeyhmuz Poyraz ile görüşmek için giden

Felek Poyraz ise bu seferki gidişinde farklı bir hava hissettiğini dile getirdi. Uygulandığını söyleiği tecridin ağır havasının hissedildiğini belirtlen Poyraz, tüm tatsakların sakal bırakarak tecridi protesto ettiğini kaydetti. Poyraz, yaşananları, "İçerde en ağır tecrit ve zulüm uygulanıyor" sözleri ile ifade etti. Poyraz, Erdoğan'ın girmiş olduğu çıkmazdan kurtulmanın çabasından dolayı görüşme yapmalarına izin verildiğini vurgulayarak, "Devlet de, Başbakan da bilsin ki biz oyle küçük şeylere kanacak bir halk değiliz. Ne yaparsa yapalım biz duraşumuzdan vazgeçmeyeceğiz. Bize çekirilen bu kadar çilenin tek nedeni Erdoğan'ı kurtarmaktır. Ama ne zamanki aileler ve avukatların görüşlere özgür birimde dahil olması sağlanır, o zaman biz görüşe katılırlız. Onun dışında hiç bir oyuna gelmeyiz" diye konuştu.

Ne yapmayı düşünüyorsun?

Sosyal Demokrat Partisi Milletvekili Yılmaz Kerimo şunu sordu: "Bu okul kitaplarının acilen durdurulması için, ihlallerin AB ve İsveç tarafından kabul edilmeyeceği, Türkiye devletine açıkça ifade etmek için, Dışişleri Bakanı ne yapmayı düşünüyor?"

İsveç Sosyal Demokrat Partisi Milletvekili Yılmaz Kerimo, Türkiye'de Asuri-Süryanileri aşağılayan ders kitabı ilişkin İsveç Dışişleri Bakanı Carl Bildt'e bir soru önergesi sundu.

Kerimo, TC. Milli Eğitim Bakanlığı'nca (MEB) orta dereceli okullara ders kitabı olarak dağıtılan kitapta, başta Suryani-Asuri halkını olmak üzere, ülkedeki Hıristiyan azınlıkları 'hain' ilan eden ifadeleri sert bir dille eleştirdi ve Bildt'e bir soru

önergesi olarak sundu. Önergede, şunlara yer verildi: "AB uzun yıllar Türkiye'yi ulusal azınlıklara uyguladığı politikalar yüzünden eleştirdi. Buna rağmen azınlıklara hakaret etme ve onları küçük düşürme devam etti. Geçtiğimiz ay, Türkiye'deki orta dereceli okullarda ders kitabı olarak okutulması için bir kitap bastırıldı. Kitapta Suryani, Asuriler ve Hıristiyan azınlıklar 'hain' olarak gösterilmektedir. Kitap, Milli Eğitim Bakanlığı'na bastırılmış olup, okuyan Türk kökenli öğrencilerinin, Suryani, Asurilerden ve Hıristiyan azınlıklardan nefret etmesine yol açmaktadır. Aynı bölgede yaşayan değişik kökenli gruplara karşı nefret ve kin ile doldurulup, hedef gösterilmesinin anlaşılması zor bir olay. Bu sadece dünya

kamuoyunun sessizliğini bozmaya yetmelidir. Türkiye, Kopenhag Kriterleri'ni yerine getirmeyi onaylamış bir ülke. Bu, Türkiye'ye insan haklarına, düşünce özgürlüğü ve azınlık haklarına saygı görevlerini de yüklemektedir. Türkiye, demokrasi ve değişik düşüncelere özgürlük için yapıldığı söylenilen reformları, ülkedeki azınlıklara karşı uygulayanlarla, pratikte çelişmekte dir. Bu uygulamadan dolayı, hoşnutsuzluğunu ve reaksiyonlarını dile getiren, Türkiye kökenli demokratik grup ve organizasyonlarının sesi gittikçe yükselmektedir. Ülkedeki değişik partilerden birçok milletvekili de kitabı karşı sert bir biçimde karşı çıkararak, dağıtımının önlenmesi istenmiştir. Bundan dolayı, Avrupa Birliği, Türkiye ile üyelik müzakerelerinde, azınlıkların hakkını koruma konusunda, bir önceki tavırlarından faklî bir biçimde kesinlikle daha açık ve net olarak istemlerini vurgulamalıdır. Dışişleri Bakanı Carl Bildt'e sorum şu: Bu okul kitaplarının dağıtımının acilen durdurulması için, ülkede insan haklarına ve azınlık haklarına karşı devam eden baskı ihlallerinin AB ve İsveç tarafından kabul edilmeyeceğini, Türkiye devletine açıkça ifade etmek için, Dışişleri Bakanı ne yapmayı düşünüyor?"

Bildt, Ankara'ya gidiyor

İsveç Dışişleri Bakanı Carl

Bildt'in, Türk Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu'nun daveti üzerine 16-17 Ekim 2011 tarihlerinde Ankara'ya resmi bir ziyaret yapacağı bildirildi.

Türk Dışişleri Bakanlığı'ndan yapılan yazılı açıklamada, görüşmelerde, Türkiye-İsveç ikili ilişkileri, Türkiye'nin AB üyelik süreci, Kıbrıs sorunu ve Kurtlerin gasbedilen hakları için mücadele eden PKK'ye karşı savaş konularının ele alınacağı, güncel bölgesel ve uluslararası meselelere ilişkin fikir alışverişinde bulunulacağı belirtildi.

Konuk Bakan'ın, Cumhurbaşkanı Abdullah Gül ve Başbakan Yardımcısı Ali Babacan tarafından da kabul edilmesinin öngörüldüğü ifade edilen açıklamada, Bildt'in Ankara'daki temaslarından önce EDAM ve Avrupa Reform Merkezi (CER) tarafından dün başlayan ve Bodrum'da düzenlenecek 7. Bodrum Yuvarlak Masa Toplantısına katılacağı ve bu vesileyle Bodrum'da AB Bakanı ve Başmüzakereci Egemen Bağış ile de bir araya gelmesinin planlandığı kaydedildi.

Açıklamada, "Söz konusu ziyaretin, Türkiye ile İsveç arasındaki ilişkilerin her alanda ivme kazanmasına katkı sağlayacağına ve iki ülke arasındaki ilişkiler ile işbirliğini daha da güçlendireceğine inanılmaktadır" denildi.

HABER MERKEZİ

Турция, обвинённая курдами в убийстве, старается начать гражданскую войну в Сирии

"Кровожадный гамбит Анкары имеет целью спровоцировать агрессию курдов, до недавнего времени оставшихся в стороне от инспирированных США народных волнений в Сирии."

Турция, являясь членом НАТО, сыграла свою роль в ликвидации сирийско-курдского лидера Машаля Таммо. Стоит вспомнить, что за Турцией исторически закрепилась дурная слава "мясника курдов". Турки нещадно уничтожали курдов не только на своей территории, но и за рубежом, например, в ходе вторжения в Ирак в 2007, 2008 и 2010 годах, нанося ракетно-бомбовые удары по его северной части, где исторически проживали курды.

Как передаёт сирийско-арабское информационное агентство (САИА), в смерти Машаля Таммо лидеры Рабочей партии Курдистана обвинили турецкую разведку, которая стремится разжечь мятеж на севере Сирии – в провинции Аль-Хасака.

Провинция Аль-Хасака имеет выгодное для Турции географическое положение. По ней проходит сирийско-турецкая государственная

граница, которую Турция периодически милитаризирует в ходе десятилетней войны с курдским народом. Примечательно, что в настоящее время Турция, как заявляет "Голос Америки", начала "военные учения" вблизи этого участка границы.

Выводы пропагандистов Би-Би-Си и экспертов Госдепартамента США о том, что убийство Машаля Таммо спровоцирует вооружённое восстание курдов против режима Б. Асада, а также станет "переломным моментом" в деле дестабилизации ситуации в Сирии, безуспешные попытки раскачать которую предпринимаются Западом уже более семи месяцев.

Турция и её западные спонсоры очень надеются, что убийство Машаля Таммо спровоцирует вооружённое восстание курдов против режима Б. Асада, а также станет "переломным моментом" в деле дестабилизации ситуации в Сирии, безуспешные попытки раскачать которую предпринимаются Западом уже более семи месяцев.

Фото: турецкие танки на марше для проведения ещё одного санкционированного международным сообществом геноцида курдов, проживающих в северной части

Ирака. Турция (член НАТО с 1952 года) проводит политику массового уничтожения курдского меньшинства как внутри страны, так и за её пределами. Анкарой уже уничтожено порядка 40 тыс. курдов, в том числе женщин и детей. Несмотря на лицемerie со стороны Турции, она всё же возглавила инициированный Западом процесс подготовки вооружённого мятежа в соседней с ней Сирии.

Операция по ликвидации Машаля Таммо продолжилась появлением на его похоронах "тайных стрелков", которые атаковали процессию, убили несколько человек и призвали курдское меньшинство Сирии к вооружённому восстанию. Детали этой стрельбы перед приданием гласности были тщательно отфильтрованы основанным англичанами "Сирийским центром по защите прав человека", чьи второсортные отчёты механически воспроизвели оценки западных СМИ как "достоверные факты".

Выводы пропагандистов Би-Би-Си и экспертов Госдепартамента США о том, что убийство Машаля Таммо спровоцирует вооружённое восстание курдов против режима Б. Асада, а также станет "переломным моментом" в деле дестабилизации ситуации в Сирии, безуспешные попытки раскачать которую предпринимаются Западом уже более семи месяцев.

Таммо и последующая стрельба на похоронах выгодны правительству Б. Асада, порождают ещё большие сомнения по поводу истинных виновников произошедших событий и наводят на мысль о стремлении стран Запада свергнуть режим Б. Асада по ливийскому сценарию (путём трансформации народных волнений в полномасштабную гражданскую войну).

Следует отметить, что Машааль Таммо был одним из лидеров сирийской оппозиции, который выступал категорически против вмешательства иностранных государств во внутренние дела Сирии. Доходило даже до того, что он принципиально отказывался посещать совещания сирийской оппозиции, проходившие в Турции.

Также необходимо указать на то, что курды, един-

ственные из всех национальных меньшинств Сирии, до сих пор не присоединились к протестующим сирийцам.

Западные аналитические центры и средства массовой информации, спонсируемые корпоративно-финансовой элитой США, продолжают фантазировать на тему того, что курды присоединятся к инспирируемому США восстанию в Сирии. Вопреки этому, курды занимают нейтральную позицию по отношению к режиму Б. Асада.

В статье "Курды смотрят дальше Асада, мечтая о независимости", опубликованной в Wall Street Journal, говорится о том, что курды сыграли крайне незначительную роль в сирийском восстании и в настоящее время не решаются принимать на себя какие-либо обязательства по свержению режима Б. Асада. Ликвидация Машаля Таммо может выступить той геополитической уловкой, которая позволит Западу склонить курдов к преодолению этой нерешительности.

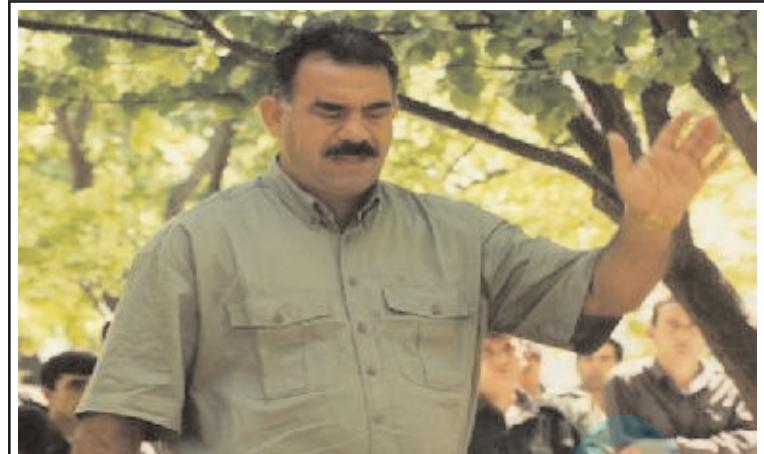
После более полугода бесполезных усилий по свержению режима Асада, в том числе с помощью террористических организаций "Братья-мусульмане" и "Аль-Каида", Запад проявляет почти осозаемое безумие, стараясь развязать войну в Сирии.

Спонсируемая корпоративно-финансовой элитой США пропагандистская машина Запада, состоящая из подконтрольных СМИ (Си-Эн-Эн, Би-Би-Си, Аль Джазира) и созданных по всему миру "центров защиты прав человека", не раз была поймана на фабрикации откровенной лжи о зверствах, якобы совершенных режимом Асада.

Активист, про которого спонсируемая Джорджем Соросом организация Amnesty International (страница 10) сообщала, что он был "зверски убит в тюрьме", оказался жив и здоров. Разоблачение Amnesty International показало: насколько непроверенные и ненадёжные факты легли в основу сенсационной и беспочвенной антиасадовской пропаганды со стороны Запада.

После того, как Россия и Китай наложили вето на подготовленную Францией, Великобританией, Германией и Португалией и лоббируемую американцами резолюцию ООН по Сирии, вероятно, следует ожидать более решительных действий со стороны стран Запада – вплоть до агрессии Турции против Сирии при поддержке НАТО и его корпоративно-финансовых спонсоров.

Тони Карташчи
kurdistan.ru

Брат Абдуллы Оджалана распространил заявление лидера Рабочей партии Курдистана

Лидер Рабочей партии Курдистана (РКК) Абдулла Оджалан сумел спустя 7 месяцев встретиться со своим братом и отправить послание.

Как передает курдское агентство Firat, после встречи с братом Мехмед Оджалан передал послание лидера РКК, подчеркнув, что как физическое, так и душевное состояние Абдуллы Оджалана отлично.

"Государство пытается извлечь выгоду из этой ситуации. Встречи с нами не происходят уже долгое время. Мы дошли до определенного пункта в переговорах, но на данный момент они зашли в тупик. У меня нет сведений, когда они начнут переговоры и начнут ли вообще. Но в случае их начала сделаю все возможное, чтобы пресечь кровопролитие. Для того, чтобы иссушить слезы матерей курдских партизан и турецких военнослужащих государство должно проявить смелость. Они прервали переговоры и шантажируют нас. Но я сейчас вновь стою за тем, что сказал", - заявил Абдулла Оджалан в своем послании.

Отметим, что турецкие власти уже более 3 месяцев по разным причинам не разрешают адвокатам встретиться с Абдуллой Оджаланом. Курды, живущие в Турции и других странах мира, организуют акции протesta против таких действий турецких властей.

Хранишь книгу марксистского философа – значит террорист

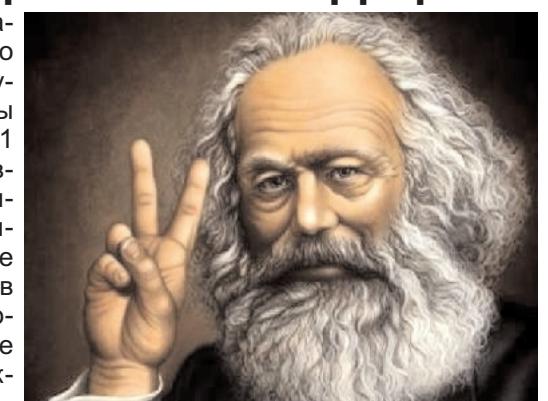
Как сообщает агентство "Фират", прокуратура Анкары вынесла в 11 Высший уголовный суд скандальное обвинительное заключение в отношении протестов в Хопе 31 мая. Заключение объявляет 28 обвиняемых, в основном студентов, в "членстве в вооруженной террористической организации". В обвинительном заключении фигурируют захваченные полицией книги, в том числе труды Маркса "Коммунистический манифест" и "Гражданская война во Франции", а также "Основы философии" французского философа-марксиста Жоржа Полтцера – все они имеют электронными документами и публикациями вооруженной организации".

Заключение, утвержденное судом, требует до 30 лет тюремного заключения для 28 человек, из которых 22 уже был арестованы.

Всего в качестве вещественных доказательств фигурируют 90 книг, 87 журналов, 7 плакатов, листовки, фотографии революционных лидеров Махир Чайяна, Дениза Гезмиша, Хусейна Аслана и Юсуфа Аслана, пальто, похожее на те, что носили революционные лидеры 80-х годов. Все это было захвачено полицией в домах демонстрантов, большинство которых являются студентами.

На основании изъятых публикаций и документов, согласно заключению, "был сделан вывод, что подозреваемые были вовлечены в непрерывные и ранообразные акты насилия, определяемые как террор".

Также было отмечено, что прокурор, в конце обвинительного заключения, отметил, что копии обвинительного заключения были также направлены в университеты и институты, в которых учатся подозреваемые связанны, что является фактически требованием прокуратуры об исключении студентов.

Эрдоган проводит чистки в турецкой армии на примере Сталина - Ариэль Коэн

"Нет Турции, стремящейся к западной системе ценностей, пришла новая политическая элита, корни и идеология которой идут к Корану", - заявил в интервью Первой информационной службе Общественного телевидения Армении в США ведущий эксперт фонда "Heritage Foundation" по изучению России, Евразии и международной энергетической политики Ариэль Коэн.

"Смотрите, как усердно Эрдоган очищает армию от светских военных, я бы сравнял это с чистками Сталина. Слава Богу, пока не убили человека. Изменение политического курса привело к неоосманизму и лозунгу, который сегодня уже абсурдно звучит: "Ноль проблем с соседями". Да, конечно, ноль проблем у Турции с курдами, армянами, греками, кипriotами, Сирией или Израилем", - подчеркнул он. Как отметил эксперт, Турция также находится в серьезном противостоянии с Ираном. Обостряется противостояние сунни - шиа, поскольку Турция поддерживает в Сирии суннитов, а Иран продолжает содействовать властям Хезболлы и Башара Асада Алавинов.

"Турция желает стать лидером исламского мира. Они находят, что исламским лидером становятся, как Тарзан, ударяя себя по груди, и, делая вид, что в отношениях с Израилем они находятся на властивущих позициях. Мы увидели, что сделал Эрдоган с установленным возле Карса памятником, посвященным армяно-турецкому примирению. Серьезно обострились отношения с курдами. Эта амбициозность неоосманского стиля не создает никакого оптимизма в Вашингтоне. Здесь привыкли к тому, что Турция союзник, надежный партнер НАТО, покупает оружие у США и т. д. Это закончилось", - считает Коэн.

В основе содействия народом Исламской партии в Турции, по мнению Коэна также лежит антисемитизм. "Это происходит на самом высоком уровне. Все мы помним, что все началось с публичного оскорблений в адрес президента Израиля Шимона Переса во время Давосского форума в 2009 году. Несмотря на то, что в Израиле президент не имеет большого веса, однако все равно, он остается символом государства, и Эрдоган знает, что делает. В Турции был триумф, Эрдогана на руках несли", - заметил он.

По словам американского эксперта, "положительные отношения" между Турцией и Израилем уже в прошлом, и турки больше не могут полагаться на еврейское лобби. "Нынешняя позиция главной еврейской организации AIPAC - не содействовать, но и не препятствовать законопроекту о Геноциде армян", - отметил Коэн, добавив, что большая часть конгрессменов - этнических евреев несколько лет подряд поддерживает этот законопроект. "Думаю, произойдет определенный сдвиг и динамика к утверждению законопроекта. Точно так же, как это произошло во Франции или Швеции и в других парламентах. Ничего, турки выдержали", - заключил эксперт фонда "Heritage Foundation".

Коалиция сообществ Курдистана: на пути к формированию курдской государственности

В последнее время обозреватели внутриполитических событий в Турции стали все чаще сталкиваться с вопросом о роли и месте Коалиции сообществ Курдистана (КСК - Koma Civaken Kurdistan) в политической жизни курдов, проживающих на территории турецких юго-восточных провинций. По утверждению многих турецких экспертов, КСК неразрывно связана с известной сепаратистской организацией РПК (Рабочая партия Курдистана), но в тоже время она формирует свою собственную линию, ведущую к достижению своих политических амбиций.(1) По мнению Диярбакырской республиканской прокуратуры, КСК является "масштабной террористической организацией, охватывающей, в том числе, и РПК".(2) Однако некоторые турецкие аналитики придерживаются совершенно иной точки зрения. По их мнению, КСК в корне отличается от РПК не только своей структурой, но и деятельностью и методами борьбы.(3) Есть и такие обозреватели, которые рассматривают КСК в качестве модернизированного варианта вооруженных структур РПК 1990-х годов.(4) Так что же представляет собой КСК на самом деле? Для ответа на этот вопрос необходимо провести краткий обзор истории возникновения КСК, проанализировать решения турецких судебных органов относительно деятельности КСК, а также рассмотреть мнения ведущих турецких аналитиков по вопросу о расширении популярности КСК среди курдского населения страны.

Содержание модели КСК описывается в статье лидера РПК Абдуллы Оджалана "Курды в 2000-х годах", в которой А. Оджалан выдвигает "тезис о создании демократической республики" и пишет о необходимости структурировать организационную деятельность курдского движения. Со временем тезис А. Оджалана перерос в "идею создания демократической автономии". Среди основных условий формирования "автономной системы" важное место занимает вопрос о создании в курдских провинциях "народных самоуправлений". По сути, предлагается, так называемая, "полуфедеративная структура". В целях практического воплощения "идеи создания демократической автономии" предусмотрено формирование организационной системы, получившей название КСК.(5)

В 2002 г. к власти в Турции пришла умеренно-исламистская Партия справедливости и развития (ПСР) и было сформировано одно-

партийное правительство во главе с Р.Т. Эрдоганом. С каждым годом возмущение противников ПСР только возрастало. Обстановка в стране заметно нагнеталась слушаниями, допросами и массовыми арестами отставных и действующих офицеров турецкой армии, подозреваемых, обвиняемых и осужденных за причастность к попытке военного переворота. Следует отметить, что турецкое руководство рассматривает курдов в рамках Лозаннского мирного договора 1923 г., согласно которому национальными меньшинствами Турецкой Республики признаются немусульманские общины, состоящие из турецких граждан еврейско-

крайтии (ПМД), имеющая 29 мест в 550-местном турецком парламенте. Что касается законодательной ветви системы КСК, то основную часть этой функции выполняет конгресс "KONGRA-GEL", ранее входивший в состав РПК. В настоящий момент конгресс состоит из 300 парламентариев. Структурные компоненты системы КСК преподносятся в качестве альтернативы существующим в Турецкой Республике государственным учреждениям и институтам. Активисты системы пытаются взять на себя все обязательства государства. В рамках системы формируются судебные органы, наказываются те, кто не в состоянии выполнить свои

го, греческого и армянского происхождения. Курды, в соответствии с турецким законодательством, не относятся к категории национальных меньшинств. Поэтому руководство страны не связывает ситуацию на юге-востоке Турции с проблемой национальных меньшинств. На фоне этих событий и официальной позиции Анкары курдские боевики приняли решение о проведении ряда акций в целях дестабилизации обстановки в курдских районах республики, поскольку ПСР наращивала свой электорат в том числе за счет населения юго-восточной части Турции. На съезде РПК в 2004 г. лидеры КСК заявили о возобновлении военных действий, приостановленных в 1999 г., когда был арестован лидер РПК А. Оджалан.(6)

С 1 июня 2004 г. курдские боевики стали проводить акции за пределами "оборонительной зоны". Стали проявляться первые признаки активизации системы КСК. Курдские активисты действовали в двух направлениях одновременно: и в горах, и в городах. В 2005 г. деятельность КСК уже имела упорядоченный характер. В 2007 г. система КСК была провозглашена официально. Таким образом, РПК построила свою государственную систему, став при этом ее "военным крылом".

В 2009 г. турецкие власти

"управлении системой КСК". В ряде постановлений судебных органов отмечалось, что некоторые руководители местных управлений оказывали материальную помощь курдским активистам из средств муниципальных бюджетов. А некоторые муниципальные образования и вовсе находились под непосредственным управлением лиц, "назначенных" представителями системы КСК.

2011-й год сторонниками КСК был объявлен "годом революции". Представители системы КСК заявили, что их акции будут продолжены, несмотря на политические и юридические последствия. Следует отметить, что за 9 месяцев 2011 года активисты системы КСК организовали около 3000 нападений, терактов и митингов.(7) Такое количество акций указывает на большие возможности, последовательность действий и организованность системы КСК.

Система КСК существует в виде нескольких советов, институтов и учреждений курдского общества. Она имеет форму структуры снизу вверх. Отдельно функционируют Молодежный совет, Совет женщин, Совет четырех территориальных образований курдского народа (Турция, Ирак, Иран, Сирия) и Совет Европейской диаспоры, а также политические партии, среди которых находится и Партия мира и демо-

кратии (ПМД), имеющая 29 мест в 550-местном турецком парламенте. Что касается законодательной ветви системы КСК, то основную часть этой функции выполняет конгресс "KONGRA-GEL", ранее входивший в состав РПК. В настоящий момент конгресс состоит из 300 парламентариев. Структурные компоненты системы КСК преподносятся в качестве альтернативы существующим в Турецкой Республике государственным учреждениям и институтам. Активисты системы пытаются взять на себя все обязательства государства. В рамках системы формируются судебные органы, наказываются те, кто не в

обязанности перед системой, обеспечивается обучение.

Итак, прежде считалось, что КСК является "гражданским крылом" РПК. Формирование положительного отношения турецких экспертов к системе КСК стало по большому счету результатом именно такого, как оказалось, ошибочного восприятия. Впоследствии выяснилось, что система КСК содержит в себе "параллельную государственную структуру", а РПК является лишь частью этой системы. Интегрированная система КСК состоит из законодательных, исполнительных и судебных учреждений, а также из целого ряда социальных институтов и вооруженных отрядов, среди которых РПК занимает особенное место. Таким образом, КСК не столько "политическая структура", сколько система, содержащая в себе модель формирования курдской государственности.

1. CAKIR R., VATAN, 28.12.2009.
2. SOYLEMEZ H., Duz Ovada Teror: KCK, AKSIYON, 3-9 Ekim 2011, s. 41.
3. CANDAR C., RADIKAL, 26.12.2009.
4. HURRIYET, 27.12.2009.
5. SOYLEMEZ H., a.g.e., s. 41-42.
6. YENI SAFAK, 28.12.2009.
7. FIRAT HABER AJANSI, 03.10.2011.

ЕС констатирует ограниченный прогресс в Турции

Комиссия ЕС опубликовала доклад о прогрессе в ситуации в процессе вступления Турции в Европейский Союз. Комиссия пришла к выводу, что страна добилась прогресса в достижении критерии членства в ЕС, однако необходимы дальнейшие результаты в отношении основных прав, в частности, для практического обеспечения свободы слова. В докладе также подчеркивается, что июньские выборы представили правительству окно возможностей для проведения реформ с новой силой. Турция продолжает улучшать свои способности брать на себя обязательства членства. Темпы переговоров о вступлении получат новый импульс, если Турция приступит к полному выполнению своих обязательств по таможенному союзу с ЕС, и добьется прогресса в направлении нормализации отношений с Кипром.

ПОЛИТИЧЕСКИЕ КРИТЕРИИ

Турция продолжает в остаточной мере выполнять политические критерии, говорит Европа. В 2010 году правительством была начата работа по реализации пакета конституционных реформ. 12 июня 2010 года состоялись свободные и честные парламентские выборы, которые открыли путь для дальнейшего конституционной реформы. Создание специального Министерства по делам ЕС является обнадеживающим сигналом для реформ в Турции в направлении соответствия критериям вступления в ЕС.

Однако, по мнению комиссии, "значительные дополнительные усилия необходимы для гарантии основных прав в большинстве областей. Это относится, в частности, к свободе выражения мнений, где существует большое количество судебных дел против писателей и журналистов, а также ограничения на доступ к Интернету, вызывающие серьезную озабоченность".

Вот как оценивает комиссия курдский вопрос: "Что касается Востока и Юго-Востока, то демократическое открытие 2009 года не было осуществлено. Задержание избранных политиков и правозащитников вызывает озабоченность. Правда о внесудебных казнях и пытках, осуществлявшихся на Юго-Востоке в 1980-х и 1990-х годах, до сих пор не расследована после надлежащей правовой процедуры. Мины и система сельской охраны по-прежнему вызывают озабоченность.

Террористические атаки усилились. РПК входит в список террористических организаций ЕС".

Относительно прав человека

и защиты меньшинств, Комиссия говорит, что "был достигнут ограниченный прогресс. Необходимы значительные усилия в большинстве областей, в частности свободы выражения мнения и свободы вероисповедания".

В отношении соблюдения международных норм прав человека был достигнут некоторый прогресс, в частности путем ратификации Факультативного протокола к Конвенции ООН против пыток (ФПКП). В течение последних лет был проведен ряд реформ. Законодательство об институтах прав человека необходимо привести в полное соответствие с принципами ООН.

Налицо положительная тенденция по предотвращению пыток и жестокого обращения, как в отношении частоты и тяжести жестокого обращения со стороны сотрудников правоохранительных органов. Непропорциональная сила все еще используется этими чиновниками, особенно за пределами официальных мест содержания под стражей. Достоверные сообщения о жестоком физическом обращении, которые были получены, касались в основном чрезмерного применения силы при задержании. Нет никакого прогресса в борьбе с безнаказанностью, включая привлечение к судебной ответственности за случаи предполагаемого жестокого обращения.

Что касается тюрем, то увеличение тюремного населения приводит к серьезной перенаселенности, что затрудняет попытки улучшить условия содержания под стражей. Коренное преобразование

системы подачи жалоб в тюрьмах является запоздалым. Реализация ФПКП, как ожидается, внесет свой вклад в решение некоторых из этих вопро-

непропорциональным применением силы.

Законодательство о свободе ассоциации в целом в соответствии со стандартам ЕС. Чрезмерный контроль и ограничительное толкование закона по-прежнему остаются. Не замечается никаких изменений в процедуре прекращения деятельности политических партий. Налицо ограниченный прогресс в свободе мысли, совести и религии. Свобода вероисповедания, как правило, соблюдается. Диалог с алавитами и немусульманскими религиозными общинами продолжается. Члены религиозных меньшинств продолжали подвергаться угрозам со стороны экстремистов. Однако, должны быть установлены правовые рамки в соответствии с ЕСПЧ, чтобы все немусульманские религиозные общины и сообщество алавитов могли функционировать без излишних ограничений.

ЭКОНОМИЧЕСКИЕ КРИТЕРИИ

Турция является функционирующей рыночной экономики. Она должна быть в состоянии справиться с конкурентным давлением и рыночными силами в рамках Союза, в среднесрочной перспективе, при условии, что она ускорит осуществление своей всеобъемлющей программы структурных реформ.

В 2010 году турецкая экономика выросла на 8,9% по отношению к 2009 году, в основном за счет сильного внутреннего спроса. Быстрый экономический рост продолжался в первой половине 2011 года. Частный сектор, в частности, промышленный сектор, остается главной движущей силой быстрого роста Турции.

Прочное экономическое развитие сделало возможными высокие темпы роста занятости и значительное падение уровня безработицы. Исполнение бюджета оказалось лучше, чем ожидалось, и происходит консолидация государственных финансов. Приватизация набирает обороты. Торговля и экономическая интеграция с ЕС остаются высокими и Турция усиливает свое присутствие на новых рынках.

Торговый дефицит достиг рекордного уровня в 2010 году, что привело к значительным внешним дисбалансам в экономике Турции, которые, в свою очередь, представляют угрозу для макроэкономической стабильности.

"Арест 100 представителей – это арест людей, которые их избрали"

Посетив мэра Диярбакыра Османа Байдемира, заместитель председателя группы германо-турецкой дружбы, немецкий политик от партии Зеленых и депутат ЕС Клаудия Рот сказала: "Арест 100 представителей означает арест людей, которые их избрали".

Во время ее визита, Рот сопровождали депутаты Йоханнес Карс, Севим Дагдепен, Стефани Фогельсанг, Карин Эверс-Майер, Серкан Торен и чиновник Бундестага Кордула Клингер. Байдемир отметил, что курдские политики в Турции и на Ближнем Востоке переживают не лучшие времена.

Байдемир подчеркнул, что последние события несовместимы с мудростью, законом и совестью и заметил, что почти все мэры от БДП в Ширнаке были арестованы в прошлом месяце.

Байдемир обратил внимание на слова премьер-министра Турции Эрдогана по поводу "арабской весны" и сказал, что арест законных политиков представляет собой неприемлемый двойной стандарт для курдского народа, в то время как премьер-министр дает уроки демократии сирийскому, египетскому и ливийскому режимам и призывает их принимать в расчет нужды и потребности народа. "Все демократические мероприятия воспринимаются как незаконные а активисты – как преступники, добавил Байдемир. Он заявил, что обеспокоен большим количеством арестов после заявления Эрдогана о том, что муниципалитеты БДП получают деньги из немецких фондов. Байдемир отметил, что 100 избранных мэров, членов советов и провинциальных ассамблей в настоящее время находятся под арестом. "Мы сталкиваемся с проблемой, чувствительной для турецкой и мировой совести, так как мы не видим активной реакции на наш крик, что эти аресты не могут решить несправедливость или любой другой вопрос, и не отражают реальности", добавил Байдемир.

Со своей стороны Клаудия Рот выразила обеспокоенность по поводу последних событий и подчеркнула, что четвертая власть – пресса, сыграла важную роль в этом процессе. Рот обратила внимание на то, что более 70 журналистов в настоящее время находятся в тюрьме, как например Ахмет Сик и Надим Шенер, и выразила свою озабоченность тем, что "свобода прессы находится в Турции под арестом". Рот заявила, что курдский вопрос имеет огромное значение для Турции с точки зрения проблемы демократии и добавила: "Турции придется пройти через трудные времена, если не будет никакой надежды на демократию и братство. Наши родственники находятся в тюрьме."

Рот высказала надежду на новый процесс написания конституции, которая включала бы все стороны и упомянула заявление Эрдогана о немецких фондах. "Эти фонды оказывают поддержку гражданскому обществу, а не отдельным сегментам или организациям, как сказал премьер-министр. Эти заявления и обвинения неприемлемы и несправедливы. Некоторые благотворительные организации работают с профсоюзами и экологическими ассоциациями, то время как некоторые другие заинтересованы в базисе, и эти работы будут продолжаться, так как Турция также получает пользу от этой системы", добавила Рот.

Президент Барзани принял делегацию Демократического движения Ирака

Президент Курдистана Масуд Барзани принял в субботу делегацию Демократического движения Ирака.

В ходе встречи стороны обсудили текущую политическую ситуацию в стране. Делегаты подробно рассказали о целях и задачах своего движения, отметив важность развития всесторонних отношений с курдистанскими политическими партиями.

Президент Барзани со своей стороны подчеркнул свою приверженность конституции Ирака в стремлении добиться успеха политического процесса и решения нерешенных вопросов между иракскими политическими фракциями.

США: курды были наиболее организованной и смелой оппозиции в Сирии в 2006 году

Телеграмма 2006 года от посольства США в Дамаске, показывает, что США видели курдов, как наиболее организованную оппозицию в Сирии, но не хотели поддерживать права курдов в связи с опасениями, что это может привести к отчуждению сирийских групп гражданского общества.

"Наиболее организованной и смелой политической оппозицией является одно из этнических меньшинств, курды," написал Уильям Робак, поверенный в делах США в Дамаске, в телеграмме от 13 декабря 2006 г., которая была недавно опубликована на WikiLeaks.

"Эта группа была готова неистово протестовать на своей родной территории, когда другие не смели. Мало есть угроз, которые вырисовывались бы в уме Башара более остро, чем беспорядки с курдами", добавил он, имея в виду беспорядки, которые вспыхнули среди курдов после столкновений в 2004 году.

США указали на множество проблем, которые стояли перед режимом Баас за многие годы до того, как в стране вспыхнули антиправительственные протесты.

"Мы считаем, что слабость Башара в том, как он предпочитает реагировать на надвигающиеся проблемы, как предполагаемые так и реальные, такие как конфликт между шагами экономической реформы (хотя и ограниченными) и закреплением коррумпированных сил, курдский вопрос и потенциальная угроза режиму от увеличения транзита исламских экстремистов".

Тем не менее, США не были готовы поддерживать права курдов, хотя есть признаки того, что арабо-курдские отношения улучшились, говорят эксперты по Сирии.

США, однако, считали, что могут ослабить сирийский режим путем выпуска публичных заявлений об отказе Сирии дать гражданство 200 000 курдов и экономических трудностях в курдских районах.

Робак писал, что "предание гласности нарушений прав человека усугубит проблемы режима с

курдским населением".

Но США также были обеспокоены тем, что заявления США о курдах могли дать "неправильное впечатление особого внимания к курдской проблеме в Сирии (и) могут нести ответственность за наши усилия по объединению оппозиции, учитывая скептицизм сирийского (в основном арабского) гражданского общества в отношении курдских целей".

Сирийская военная разведка считает, что были попытки США оказать помощь курдам Сирии военной подготовкой и оборудованием, сообщает телеграмма от мая 2006 г.. Хотя США тайно финансировали сирийские оппозиционные группы с 2005 года, не было никаких доказательств, что американцы вооружали сирийскую оппозицию.

По словам одного независимого журналиста и исследователя курдов Сирии, пожелавшего остаться неизвестным, беспокойство арабской оппозиции в отношении курдов может уменьшиться.

"Могут быть элементы оппозиции, питающие беспокойство по поводу курдских революционных устремлений, как среди светской оппозиции могут быть сомнения по поводу устремлений исламистских группировок."

"Тем не менее, подавляющее чувство на земле состоит в том, что курды и не курды сотрудничают во взаимной солидарности", добавил он. "Независимо от конечной идеологии, обе стороны признают необходимость сотрудничества. Об этом свидетельствуют лозунги курдских протестующих,

которые часто выдвигаются по арабски и подчеркивают сирийскую идентичность, и солидарность с осажденными арабскими городами в других районах страны".

Он отметил, что некурдская оппозиция, по сообщениям, действует с криками "Азади" - т.е. "свобода" на курдском языке - и многие местные организации признают важную роль, которую курды могут теперь играть в противостоянии режиму.

Халаф Даход, сопредседатель Ассоциации по поддержке курдов в Сирии, сказал "Рудав", что националистических арабских чувств больше не существует и что США в настоящее время поддерживают Братьев-мусульман относительно других партий.

"Большинство арабов поддерживают курдов. Почему они исключают из картины курдов, демократических и светских людей? Эти люди хотят решения".

Убийство 7 октября Мишеля Тамо, ведущего курдского деятеля Сирии, который был частью оппозиционного Сирийского Национального совета, вызвало демонстрации в курдских районах Сирии, которые в значительной степени оставались в стороне от антиправительственных протестов.

Сирийский курдский активист Абу-Рахман, который был в заключении вместе с Тамо, рассказал National Public Radio, что власть опасалась Тамо потому что он был редким курдским лидером, который боролся за права всех сирийцев, а не только курдов.

Визит курдской делегации в Багдад принес обнадеживающие результаты.

Эрбильское и Багдадское правительства договорились провести переговоры, в которых аль-Малики обещает удовлетворить курдские требования в соответствии с Конституцией.

Курдские должностные лица и иракское правительство подчеркнули необходимость урегулирования ключевых проблем в соответствии с Конституцией и ранее подписанными договоренностями. Ожидается визит в Багдад второй курдской делегации, чтобы обсудить решение подвешенных вопросов, прежде всего по закону о нефти и газе, о спорных районах и партнерству в управлении.

Делегация, представляющая основные политические партии Курдистана и руководство региона, в течение четырех дней провела встречи с должностными лицами и политическими партиями в Багдаде и вернулась в Эрбиль, получив "положительные" ответы, что дает надежду на дальнейшие переговоры в ближайшем будущем.

"Делегация смогла обеспечить необходимый статус другой эксперто-технической делегации

Курдский вопрос и позиции политических партий в отношении конфликта становится с каждым днем все более запутанными и сложными.

Это Рабочая партия Курдистана убила мирный процесс, вдруг увеличив насилие? Или это значит, что правительство блокирует мирный процесс, не предприняв смелых шагов, необходимых для достижения реального прогресса? Как это бывает во всех долго, упорных сражениях и спорах, на эти вопросы нет простых ответов.

В этой статье, однако, я хочу рассмотреть на нечто более глубокое: психологические составляющие многих курдов в Турции, которые создают народную поддержку РПК. Этот психологический фактор также создает одно из самых больших препятствий в мирном процессе. Я думаю, это вопрос о надежности турецкого государства в глазах курдов.

Я много думал над

Время для решения проблем

Регионального правительства Курдистана, которая посетит Багдад и проведет переговоры о процедурах решения приостановленных вопросов", сказал Фазиль Мирани, секретарь политбюро Демократической партии Курдистана. Визит был "успешным", заявил журналистам Мирани - член курдской делегации - на пресс-конференции 8 октября, на следующий день после того, как он прибыл в Эрбиль.

Делегация заявила, что аль-Малики пообещал пойти навстречу курдским требованиям в соответствии с Конституцией и соглашения-

ми. Курдские партии объединились с Национальной коалицией премьер-министра для участия в правительстве, основанном на письме, содержавшем 19 пунктов курдских требований.

Президент Курдистана Масуд Барзани уже заявил, что делегация проверит готовность Багдада отвечать на курдские требования, после чего делегация КРГ, вероятно, в последней попытке, поедет в Багдад, чтобы договориться о решении проблем в отношениях между обеими сторонами.

Это заявление является "угрозой", по словам

Мирани, но оно имеет большой смысл. "Президент региона, видимо, больше не хочет тратить усилия для привлечения иракской стороны за стол переговоров", заявил официальный представитель ДПК.

Делегация состояла из Фазиля Мирани, члена политбюро ПСК Моллы Бахтияра, руководителя администрации президента Курдистана Фуада Хусейна и двух представителей Исламского союза Курдистана и Исламской группы Курдистана.

"Права берут, а не дарят. Поэтому мы должны стремиться взять наши права у Багдада с помощью настойчивости, наблюдения и работы" по этим вопросам, сказал Мирани, призвав курдов смотреть, что теперь ответит им федеральное правительство.

Эрбильские чиновники недавно выступили с резкими заявлениями против иракского правительства, главным образом, против премьер-министра Нури аль-Малики, за игнорирование курдских требований,

таких как вопрос о реализации статьи 140 Конституции.

Эта статья является "проблемой" и должны быть разъяснены, признался Мирани, но эти примечания не снижают ее законности. "Есть несколько городов, таких как Махмур, которые не должны быть включены в статью", сказал он, подразумевая, что Махмур не спорный и является частью Курдистана.

Другие города, как Калар, Кибри и Чамчамал, добавил он, были отделены от провинции Киркук указом Баас. Эти указы должны быть отменены, и в эти города должны быть снова присоединены к провинции Киркук, сказал он. Эти города имеют курдское население и повышают уровень курдов в спорной провинции.

Напряженность в отношениях между Эрбилем и Багдадом вновь вспыхнула в сентябре после того, как Совет министров Ирака принял проект закона о нефти и газе. Позже закон был отклонен в парламенте после возражений курдов.

Могут ли курды положиться на турецкое государство?

этим, и внезапно это снова пришло мне в голову, когда я читал длинное письмо, написанное лидером РПК Муратом Карайланом Ахмету Алтану, главному редактору газеты "Тараф". Карайлан, в середине своего письма говорит: "На каждом этапе истории, обман курдского народа турецким государством практически стал судьбой. Так что, разве не очень интересно то, что я слышал от стариков моей деревни, когда я был еще очень молод? "Dewlet be ker be jî xwe lê teké" ("Не иди к государству, даже если ты осел"). Мы также никогда не забудем слова Сейида Ризы, лидера восстания в Дерсиме, последнего курдского восстания до нашего времени (в 1937-38 гг. – ред.): "Я не мог совладать с вашим обманом - так пусть это будет уроком для меня, и я не встал на колени перед вами,

так пусть это будет уроком вам. "Эти слова легли в заключение, следующее из жизненного опыта, так как государство постоянно обманывало курдов".

Карайлан пытается объяснить, почему РПК не хочет сложить оружие. Честно говоря, я не думаю, что это единственная причина, по которой РПК противится разоружению. Есть совсем другие причины. Ястребы в РПК пытаются всеми этими конфликтами.

Я думаю, что заявление Карайланы гораздо важнее для

объяснения народной поддержки РПК. Курды не верят турецкому государству, и это недоверие имеет долгую историю в Турции. С момента создания Турецкой Республики, курдские требования не принимались во внимание и курды только тогда обращали на себя внимание, когда они восставали, и все их восстания подавлялись самым кровавым образом.

Посмотрите на последние три десятилетия в Турции. Курдские деревни были сожжены. Их дети

были похищены и убиты. Их близкие пропали без вести. Тысячи и тысячи курдов были замучены. Видимо ли мы теперь, что государство обращается к прошлому открыто и честно? Может ли мы утверждать, что оно извиняется перед гражданами за все эти ужасные вещи? У меня нет ни малейшего подозрения в добной воле этого правительства в отношении решения курдского вопроса, и я приветствовал все позитивные шаги, которые они предприняли. Однако я не думаю, чтобы это правительство когда-либо оценило серьезность этой проблемы доверия. Карайлан ссылается на это коллективное подсознание курдского народа Турции, который всегда считал, что подвергается насилию и обману. Если правительство не сделает что-то с этим

знанием, никогда не будет базового доверия к государству, которое является важнейшей основой любого мирного процесса в любой стране. Из-за этого коллектива подсознательного, РПК, никогда не потеряет полностью поддержку со стороны курдского народа, независимо от того, какие ужасные вещи они делают.

Итак, что мы в основном должны изменить это отношение между государством и курдами в Турции? Первым шагом могло бы быть честное, открытое извинение перед всеми курдами за все ужасные вещи, от которых они пострадали. За этими извинениями должно последовать правосудие, при котором преступников осудят за их настоящие преступления: уничтожение деревень, похищения, пытки и другие бесконечные преступления, которые они совершили. Без исцеления этих ран, мы всегда будем склонны к разрушению мирного процесса в Турции.

ДИПЛОМАТ

№ 28 (139) 17-23 Октября 2011

ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКАЯ ГАЗЕТА

Нечирван Барзани вновь станет премьером?

Как сообщает газета "Рудав", ДПК и ПСК намерены решить вопрос о возможной ротации премьер-министра и спикера парламента до конца этого месяца. При этом источник в ДПК, пожелавший остаться анонимным, сообщил Рудав "ДПК уже решила забрать пост премьер-министра."

Слухи о том, что ДПК намерена вновь назна-

чить премьер-министром нынешнего заместителя председателя партии Нечирвана Барзани (с соответствующей передачей ПСК поста спикера парламента), давно уже ходили в Курдистане, хотя сами представители ДПК не говорили об этом ничего определенного.

Согласно стратегическому соглашению между ДПК и ПСК от 2005 года, обе партии попеременно назначают премьер-министра и председателя парламента сроком на 2 года (что составляет половину срока парламентской легислатуры). Однако Нечирван Барзани по взаимному соглашению оставался премьером на протяжении двух двухлетних сроков (2005-2009). Он был сменен лидером ПСК Бархамом Салихом, при чем оставалась неясность, воспользуется ли спустя 2 года ДПК своим правом назначить премьера, или пойдет сделает ответный шаг в адрес ПСК, согласившись оставить Бархама Салиха на второй срок.

Правительство Турции беспомощно перед Курдской Рабочей партией: оппозиция

Правительство Турции беспомощно перед Курдской Рабочей партией (РКК) и инициатива полностью перешла в руки сепаратистской организации. Об этом, как сообщают турецкие СМИ, заявил лидер оппозиционной партии Националистического действия (ПНД) Девлет Бахчели.

"Ситуацию к такой черте подвела партия Справедливости и развития (АКП), которая перед курдами показала слабость турецкого государства. Они одни ответственны за это, так как своевременно не предприняли политических и правовых мер. В нынешнем разгуле курского терроризма виновны ПСР и премьер-министр Эрдоган", -

подчеркнул он.

Между тем силы безопасности Турции провели 10 октября успешную операцию по ликвидации крупнейшей базы РКК в провинции Хаккари, сообщает газета Milliyet. В ходе авиаударов по базе и наземной операции на территории иракского Курдистана были уничтожены боевики РКК, а также боеприпасы, запасы продовольствия и медикаментов. Авиаудары по позициям РКК на территории Ирака возобновились после предпринятой вечером 17 августа атаки курдских боевиков на юго-востоке Турции, в ходе которой были убиты девять турецких военных. Это были первые удары Турции по северу Ирака более чем за год.

Конфликт Турции с РКК, требующей создания независимого курдского государства, продолжается более 25 лет, он унес более 40 тысяч жизней. РКК признана террористической организацией ООН и в Евросоюзе, куда Анкара добивается вступления в качестве полноценного члена.

В Эрбиль вылетела делегация российских езидов

Вчера в Эрбиль вылетела делегация российских курдов-езидов из Москвы, Санкт-Петербурга, Ярославля и других городов. Этот визит был организован при содействии представительства КРГ в России. Перед отлетом была проведена встреча делегации с послом Ирака в России г-м Файиком Нерваи и представителем КРГ в России Хашави Бабакром.

Сегодня в 15-00 ожидается встреча делегации с президентом Курдистана Масудом Барзани. В программе визита посещение Лалеша и встреча с духовными лидерами курдов-езидов, в том числе с миром всех езидов Тахсин-бегом. В программе визита многочисленные встречи с официальными лицами и общественностью Иракского Курдистана.

Наш сайт будет подробно освещать этот визит.

TESİSÇİ VƏ BAŞ REDAKTOR:
TAHİR SÜLEYMAN

İMTİYAZ Ü SERNİVİSAR:
TAHİR SILÈMAN

УЧРЕДИТЕЛЬ И ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР

ТАХИР СУЛЕЙМАН

Tel: +994 50 352-33-18

Xüsusi müxbirlər:
RAMİZ CƏBRAYILOV

SAKİT ÇIRAQLI

Müəlliflərin mövqeyi redaksiyanın
mövqeyi ilə üstüstə düşməyə bilər.

www.Diplomata-kurdi.com

Ünvan: Bakı şəhəri, 40
Küçə S.Mehmandarov ev 25, mənzil-17

Navnisan: Bakû 40 soqaq
S.Mehmandarov xanî 25 mal-17

Adres: Bakı 40, ulica S.
Mehmandarova dom 25 kv-17

Qəzet "Diplomat" qəzetiinin bilgisayar
mərkəzində yığılıb səhifələnib və "Futbol+
Serviss" mətbəəsində çap olunmuşdur.

e-mail: diplomat_gazeti@box.az

Şəhadət nömrə : NF Ş 005004966

BUSB-un2 sayılı Sabunçu rayon
filialı

VÖEN1800061582

H/h 438010000

Sifariş: 4500

ПОСЛЕДНИЯ
страница

Альянс Курдистана: флаг Курдистана – это иракский флаг

Пресс-секретарь Блока Альянса Курдистана Муайд Тайеб в заявлении для прессы указал, что флаг Курдистана – иракский флаг и он может быть поднят в любой части страны.

Тайеб выразил удивление в связи с решением иракского премьер-министра о спуске флагов Курдистана над официальными и школьными зданиями в районе Ханакин, подчеркнув, что такое поведение осложнит решение вопросов между Эрбилем и Багдадом.

Он подчеркнул, что вопрос об отделенных районах будет решен лишь путем осуществления статьи 140 иракской постоянной Конституции.

Киркуки: американский Истеблишмент за Курдов

Спикер Парламента Регионального Курдистана Камал Киркуки после возвращение из своего визита с США во главе парламентской делегации по приглашению университета Техаса дал пресс-конференцию по итогах своего визита.

Что характерно впервые на уровне одного из высших руководителей Регионального Курдистана открыта и предельно точно высказался о национальном курдском вопросе, Камал Киркуки особо подчеркнул, что во время своего визита в США он всем ясно дал понять, что курдская проблема существует во всех государствах таких как Турция, Иран, Сирия и в частности в Ираке.

Киркуки дал знать, что он Американцам сказал проблема не в РПК а не демократической системы этих стран, прежде чем Турция и Иран бомбят территорию регионального Курдистана, в результате которого страдают мирные жители и военным путем невозможно решить проблему курдов, РПК и ПСЖК, хотя это все одна проблема и её решение только возможно мирным и демократическим путём.

Спикер парламента отметил, что это его мнение нашло поддержку в американском Истеблишменте.

Так же Камаль Киркуки вооружился точными техническими данными о численности Курдов в Курдистане и во всём мире назвав её более 45 миллионов ,географических и исторических данных Курдистана и т.п.